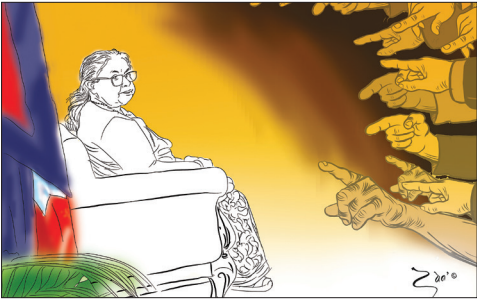

आर्थिक

सरकारद्वारा
निजी क्षेत्रको
आत्मविश्वास
जगेर्ना गर्ने
प्रतिबद्धता

समाचार

विराटनगरस्थित
बाल सुधार गृह नै
सुधार गर्नुपर्ने
देखिएको छ ।

जअल्लभाऊ यो सरकारलाई

काठमाडौंका मेयर बालेन साह र धरानका मेयर हर्क सम्पाडलाई
आदर्श मान्ने नेपाली युवाका लागि अर्को मिलेनियल नेता
न्युयोर्क सिटीको मेयर बनू प्रेणगादयी उदाहरण हो ।

सिङ्गापुर !

काठ्तिपुर !

नपढेकाका सन्तति लोकसेवामा अगाडि

भुवन शर्मा

काठमाडौं, कात्तिक २२

लोकसेवा आयोगले लिएका विभिन्न परीक्षा उत्तीर्ण गरी सरकारी सेवामा सिफारिस हुने उम्मेदवारमा शिक्षितभन्दा निरक्षरका सन्तति अगाडि रहेको पाइएको छ । आयोगले केही दिनअघि राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेललाई बुझाएको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रतिवेदनअनुसार उच्च शिक्षा तथा उच्च माध्यमिक शिक्षा हासिल गरेकाभन्दा प्राथमिक शिक्षा लिएका तथा निरक्षर बाबुआमाका सन्तति धेरै उत्तीर्ण भएका छन् ।

प्रतिवेदनअनुसार आयोगका परीक्षा उत्तीर्णमध्ये ४१.४४ प्रतिशतका बाबु प्राथमिक शिक्षा प्राप्त र १६.२० प्रतिशतका निरक्षर छन् । त्यस्तै उत्तीर्णमध्ये ४८.६९ प्रतिशतका आमा प्राथमिक शिक्षा प्राप्त र ३३.३३ प्रतिशतका निरक्षर छन् । यसैगरी परीक्षा उत्तीर्णमध्ये २०.६१ प्रतिशतका बाबु र ६.७ प्रतिशतका आमा उच्च शिक्षा प्राप्त छन् ।

४४ पदमा दरखास्त नै परेन
प्रतिवेदनअनुसार उक्त आवमा निजामती सेवातर्फका एक हजार पाँच सय ३३ पदका लागि गरिएका विज्ञापनमध्ये आन्तरिक प्रतियोगितातर्फका ३१ र समावेशीतर्फका सात गरी ३८

वटा विज्ञापनका ४४ पदमा कुनै पनि दरखास्त परेन । यसरी दरखास्त नपर्नेमा राजपत्रअनर्कित द्वितीय श्रेणी (प्राविधिक) तर्फका अभिन, मेकानिक्सलगायत पद छन् । यसैगरी राजपत्रांकिततर्फ मुख्य गरी स्वास्थ्य सेवातर्फका नवौं तहको मेडिसिन समूहतर्फ नेफ्रोलोजी, न्युरोलोजी, कार्डियोलोजी, युरो सर्जरी, किड्नी ट्रान्सप्लान्ट सर्जरी, निओनेटोलोजी, हेमाटोलोजी उपसमूहका

पद छन् । आरक्षण कोटामा पुनरवलोकन हुन नसक्दा यस्तो स्थिति देखिएको आयोगका कर्मचारीले बताएका छन् । कानुनअनुसार हरेक १०/१० वर्षमा आरक्षण कोटामा पुनरवलोकन हुनुपर्नेमा २०६४ सालयता गरिएको छैन ।

आरक्षणबाट सरकारी सेवामा २६ हजार प्रवेश
प्रतिवेदनअनुसार आरक्षण कोटाबाट हालसम्म २६ हजार बढीले

सरकारी सेवामा प्रवेशको अवसर पाएका छन् । आयोगले २०६४ सालदेखि समावेशी समूहका उम्मेदवारबिच प्रतिस्पर्धा गराई पदपूर्ति गर्दै आएको छ । आव २०८१/८२ मा विभिन्न ६ समावेशी समूहका आठ सय ४९ पदका लागि विज्ञापन गरिएको थियो । समावेशी विज्ञापनबाट यस अवधिमा एक हजार ५६ जना स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् । जसमा महिलातर्फ तीन सय ६५, आदिवासी/जनजातितर्फ दुई सय ७३, मधेसीतर्फ दुई सय ३३, दलिततर्फ ९६, अपांगतातर्फ ४६ र पिछडिएको क्षेत्रतर्फ ४३ जना सिफारिस भएका छन् । आयोगका अनुसार उक्त आवमा हालसम्म समावेशी समूहबाट २६ हजार दुई सय ७४ जना स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् ।

फाराम भनेमा बाहुन-क्षत्री धेरै

उक्त आवमा आयोगको परीक्षामा सहभागि हुने फाराम भने उम्मेदवारमा बाहुन, क्षेत्री समुदायका धेरै छन् । प्रतिवेदनअनुसार फाराम भनेमा २३.८ प्रतिशत बाहुन र १८.२५ प्रतिशत क्षेत्री समुदायका छन् । प्रतिवेदनमा उक्त अवधिमा आयोगमा प्राप्त चार लाख ५९ हजार आठ सय ३४ दरखास्तमध्ये ब्राह्मण (पहाडी), क्षेत्री, थारू, यादव र मगर समुदायको बाहुल्य रहेको देखिएको छ । पन्जाबी/सिख, लोहोर्छुड र विदेशी उल्लेख गरेको जातिको सबैभन्दा कम दुई वटा दरखास्त परेको छ ।

सोनलले दिए मुख्यमन्त्रीबाट राजीनामा

सिखिलेश यादव

जनकपुरधाम, कात्तिक २२

मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्रीबाट राजीनामा दिएका जितेन्द्र सोनलले आफूसँग अझै बहुमत रहेको र संविधानको धारा १६८ (२) बमोजिम पुनः मुख्यमन्त्रीका लागि दाबी पेश गर्ने बताएका छन् । शनिबार प्रदेशसभाबाट राजीनामा घोषणा गरेर बाहिरिएलगत्तै उनले यस्तो बताएका हुन् । विश्वासको मत नपाउने निश्चित भएपछि राजीनामा दिएका सोनलले सभामुख रामचन्द्र मण्डलले पूर्वाग्रही र हतारमा प्रक्रिया अघि बढाएको आरोप लगाए ।

बाँकी पृष्ठ २

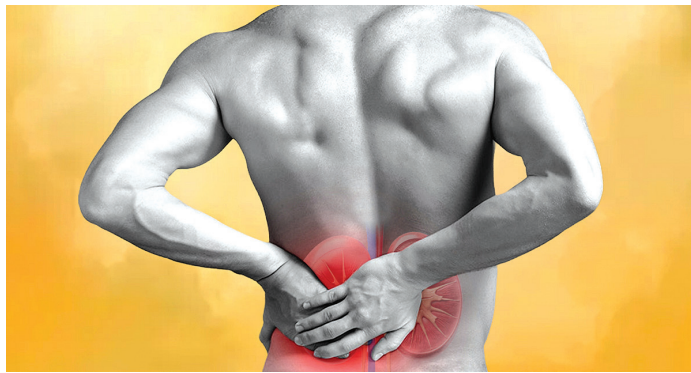
वैदेशिक रोजगारीको व्यथा मिर्गौला बिग्रिएपछि सुन्दर सपना भताभुंग

सविता खड्का

काठमाडौं, कात्तिक २२

वैदेशिक रोजगारीमा जाने सबैको सपना एउटै हुन्छ, विदेशमा कमाएर ल्याएको पैसाले घरको छानो टाल्ने, परिवारको अनुहारमा हाँसो ल्याउने, आनन्द मनले मिठो खाने र सुन्दर जीवन जिउने । सपनाले मानिसलाई पर्खिन सक्ने बनाउँछ । केही मानिस सुन्दर भाविकको सपनामा डुबिरहेका हुन्छन् । तर सोचेजस्तो सबैको सपना पूरा नहुन पनि सक्छ ।

वैदेशिक रोजगारीले धेरैको जीवन हराभरा बनाइदिए पनि कसैकसैको जिन्दगी भताभुंग पनि बनाएको छ । विदेशमा कमाउला र सुखका दिनहरू बिताउँला भनेर स्याङ्जाका जगदीश भुसाल युएई गएका थिए । त्यहाँ गाडी चालक रहेका उनको दिनचर्या राम्रै चल्दै थियो ।
युएईबाट ४५ दिनको छुट्टीमा नेपाल आएका ३७ वर्षीय भुसालको सुन्दर जीवनमा एकाएक अँध्यारो छायो । सुकखा खोकी लागेर जाँचका लागि पोखराको एक अस्पताल पुगेका उनी जाँचका क्रममा दुवै मिर्गौलाले काम नगरेको पत्ता लागेपछि छानाबाट खसेजस्तै भए । दुवै मिर्गौला फेल भएको जानकारी चिकित्सकले गराएपछि भन्डै कोमामा गएका स्मरण गर्दै भुसाल भन्छन्, 'सानै बेलादेखि आफू बलियो छु भन्ने जानकारी थियो । कहिल्यै बिरामी भएको थथा छैन । सुकखा खोकी लागिरहेको थियो ।

छुट्टीमा घर आएको बोलामा खोकीसँगै यसो होलबडी जाँच गरौं न त भनेर अस्पताल गएको थिएँ । नराम्रो खबर सुनुप्यो । 'लामो सास फेर्दै उनले भने, 'एककासि डाक्टरले तपाईंका दुवै मिर्गौला फेल छन् भनेपछि पत्याउने गाह्रो भयो । साँच्चे मैले नपत्याएर अर्कै अस्पतालमा गएर जाँच गर्दा भएँ । पछि त बिस्तारै बिस्ताराले बोलायो ।' युएईबाट बिदामा परिवारसँग खुसी सादन आएका उनी मिर्गौला फेल भएपछि गल्दै बोकेका उनको जीवनमा अँध्यारोले छाँयो ।
वैदेशिक रोजगारीबाट छुट्टीमा आएका भुसाललाई अहिले घर भताभुंगजस्तै भएको लाग्न थालेको छ । आफ्नो रोगले गर्दा परिवार रोएको हेर्न नसकेको बताउँदै उनी भन्छन्, '४५ दिनको छुट्टी राम्रोसँग मनाउने सोच थियो । मेरो खुसी भनेकै छोराहरू हुन् ।

उनीहरू हाँस्दा संसार हाँसेजस्तो लाग्छ । अहिले आफैँले उनीहरूलाई स्वाइरहेको छु । श्रीमतीको त के कुरा गर्छु ।'
टेलिफोनमार्फत सुस्मा नागरिकसँग कुरा गर्दा उनको बोली टाढै थियो । तर बिस्तारै सबै बेलिबिस्तार लगाउँदै गर्दा उनको आवाज तीन हजार रूपैयाँ पर्छ । साथमा पैसा छैन । औषधिको त के कुरा गर्नु र ? मासिक भन्डै सात/आठ हजार रूपैयाँको औषधि भुसाललाई अहिले घर भताभुंगजस्तै भएको लाग्न थालेको छ । आफ्नो रोगले गर्दा परिवार रोएको हेर्न नसकेको बताउँदै उनी भन्छन्, '४५ दिनको छुट्टी राम्रोसँग मनाउने सोच थियो । मेरो खुसी भनेकै छोराहरू हुन् ।

गर्न भन्डै ८/१० लाख रूपैयाँ लाग्छ रे ? यसका लागि सरकारले पाँच लाख दिन्छ भने सुनेको छु । अब हेरौं के हुन्छ । काठमाडौंमा बसेर उपचार गराउँदै छु । खर्च बढेको छ । कमाउने मान्छे कोही छैन, वैदेशिक रोजगारीमा साउदी अरेबिया र युएईमा गरी करिब १५ वर्ष बिताएका भुसालले भने ।

उनले नेपाल फर्किएर विभिन्न व्यवसायमा हात पनि हालेका थिए । लकडाउनको समयमा व्यवसाय घाटामा गएपछि उनले पुनः वैदेशिक रोजगारीलाई अँगालेको बताए । 'विदेशमा राम्रो कमाइ थियो,' भुसाल भन्छन्, 'सधैं विदेश बसेर हुन भन्दै नेपालमै कुखुरा फार्म र बिजुली पसल राखेँ । एकाएक लकडाउन भयो, व्यवसाय सबै माइनसमा गयो । त्यसपछि फेरि दुबईतिर लागे । बिदामा घर आउँदा हालत खराब भयो । अहिले मृत्युसँग लडिरहेको छु ।'
परिवारका जेठा छोरा उनी विदेशी खानपिनले आफूलाई यस्तो कडा रोग लागेको हुन सक्ने आकलन गर्छन् । वैदेशिक रोजगारीले युवालाई ताने पनि विदेशी भूमिमा लामो समय बस्न नहुने उनले बताए । 'मैले लामो समय विदेशमा बिताएँ,' उनी भन्छन्, 'मलाई केही हुन्छ जस्तै लागेको थिएन । तर म जस्तो मान्छेलाई त यस्तो ठुलो रोगले सतायो । अरूलाई पनि नसताउँला भन्न सकिन्न । त्यसैले लामो समय विदेश बस्नु उचित होइन रहेछ ।'

बाँकी पृष्ठ २

पर्यटनमार्फत समृद्धिको यात्रामा आठपहरिया

सिर्जना राई

धनकुटा, कात्तिक २२

धनकुटा बजारबाट करिब पाँच किलोमिटर उकालो चढेपछि पुगिन्छ, स्याउले सिप्टिड गाउँ । धनकुटा नगरपालिका-३ मा पर्ने यो गाउँमा आठपहरिया समुदायको बाहुल्य छ । संख्याका हिसाबले सानो तर सांस्कृतिक सम्पदामा समहरीया समुदायले सञ्चालन गरेको होमस्टे अहिले स्थानीय पर्यटनको नयाँ पहिचान बनेको छ । अरुण र तमोर नदीको बिचमा पर्ने धनकुटालाई आफ्नो उद्गम थलो मान्दै आएको यो सीमान्तकृत आदिवासी जनजाति 'आठपहरिया' यतिबेला पर्यटनमार्फत समृद्धि खोजिरहेको छ ।

स्याउले सिप्टिड गाउँ पुगे पर्यटक पाहुना होइन परिवारका सदस्य बन्छन् । हरिया ढाँडामाथि चिसो र निश्चल हावाको वेगसँगै सुनौला घामका किरणले यो गाउँको सुन्दरता अझ बढाउँछ । नेपालको जगन्गणना २०७८ अनुसार आठपहरिया समुदायको संख्या पाँच हजार आठ सय ७८ छ । यो समुदायलाई होमस्टेमार्फत समृद्धिको यात्रामा हिँडाउने अग्रसरता भने अन्तर्राष्ट्रिय एकीकृत पर्वतीय विकास केन्द्र (इसिमोड) र कम्युनिटी होमस्टे सतायो । अरूलाई पनि नसताउँला भन्न सक्दार र क्षमता अभिवृद्धिका लागि नेपाल पर्यटन बोर्ड र संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम (युएनडिपी) को

सहकार्यमा सञ्चालित जीविकोपार्जन पुनरुत्थानका लागि दिगो पर्यटन परियोजना (एसएलएलआरपी) ले संस्कृति प्रवर्द्धन गर्ने धनकुटा नगरपालिकासँग सहकार्य गरेको थियो ।
स्याउले सिप्टिडमा आउने पर्यटकको स्वागतमा होटलको औपचारिकताजस्तो नभई मौलिक संस्कृति फल्किन्छ । पाहुनालाई आमा तथा दिदीबहिनीले रातो टीका, फूलको माला र मीठो मुस्कानले स्वागत गर्छन् । स्वागतमा स्थानीय मौरीको मसुँदाइएको पानी अनिवार्यजस्तै छ । एकैछिन थकाइ मारेपछि पाहुनालाई होमस्टे ७८ छ । यो समुदायलाई होमस्टेमार्फत समृद्धिको यात्रामा हिँडाउने अग्रसरता भने अन्तर्राष्ट्रिय एकीकृत पर्वतीय विकास केन्द्र (इसिमोड) र कम्युनिटी होमस्टे सतायो । अरूलाई पनि नसताउँला भन्न सक्दार र क्षमता अभिवृद्धिका लागि नेपाल पर्यटन बोर्ड र संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम (युएनडिपी) को

बाँकी पृष्ठ २

नुवाकोटको बेलकोटगढीस्थित बाघखोरबाट शनिबार देखिएको गणेश हिमालसहितको हिमशृंखला ।

तस्बिर : रासस

सोनलले दिए मुख्यमन्त्रीबाट राजीनामा

पृष्ठ १ बाट

प्रदेशसभा परिसरमा सञ्चारकर्मीहरूसँग कुरा गर्दै सोनलले भने, ‘हामी छलफलमै रहेका बेला सभामुख रामचन्द्र मण्डलले भित्र मत विभाजन प्रक्रियालाई गति दिनुभयो । यो सरासर गलत हो । उहाँ अर्कै माइन्ड सेटका साथ अघि बढेको अनुभूति भएपछि मैले मार्गप्रशस्त गरिदिएको हुँ ।’ उनले संघीयता मान्ने सपना कसैले देखेको भए त्यसलाई साकार हुन नदिने बताए । ‘हामीसँग अभै बहुमत छ । हामी कानुनी बाटोबाटै

पुनः सरकारमा आउनेछौं,’ उनले भने, ‘संघीयता मान्ने सपना कसैले नदेखे हुन्छ । गत असोज २९ गते ५६ सांसदको समर्थनमा मुख्यमन्त्री बनेका सोनलले शनिबार प्रदेशसभा बैठकमा सत्तापक्षका सांसदहरूको अनुपस्थिति रहेकै अवस्थामा सभामुख मण्डलले मत विभाजन सुरु गरेको भन्दै राजीनामाको घोषणा गरेका थिए । सोनलको राजीनामा घोषणापछि सभामुख मण्डलले मत विभाजनको प्रक्रिया रोकिएको

जानकारी दिँदै अर्को सूचना जारी नभएसम्मका लागि बैठक स्थगित गरेका थिए । शनिबार मुख्यमन्त्री सोनलले विश्वासको मत लिने प्रस्ताव पेश गरेपछि सत्तारूढ दल नेकपा माओवादी केन्द्रका दुई सांसद रहबर अन्सारी र माला कर्णले विद्रोह गर्दै विपक्षमा मतदान गर्ने घोषणा गरेपछि सरकार संकटमा परेको थियो । सरकारलाई चाहिने ५३ मतमध्ये दुई सांसदको विद्रोहपछि पक्षमा ५२ मत मात्रै पर्ने निश्चित

भएको थियो । जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) नेपालका १८, जनमत पार्टीका ११, माओवादी केन्द्रका सात, नेकपा एकीकृत समाजवादीका सात, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी (लोसपा) का आठ र नागरिक उन्मुक्ति पार्टी (नाउपा) को १ गरी सोनलको पक्षमा ५२ मत देखिएको थियो । अंकगणित विपक्षमा गएपछि सत्तापक्षले छलफलका लागि समय मागे पनि सहमति जुट्न नसक्दा सोनल राजीनामा दिन बाध्य भएका हुन् । यसअघि बैठकमा बोल्दै

माओवादी केन्द्रका सांसद रहबर अन्सारीले ‘जेनजी आन्दोलन’को मर्मविपरीत राजनीतिक चरित्रमा सुधार नआएको भन्दै आफ्नै अनुहारमा मोसो दलेर विरोध प्रदर्शन गरेका थिए । उनले आफू कुनै पनि पक्षमा मतदान नगर्ने घोषणा गर्दै भनेक थिए, ‘आज म सार्वजनिक अपराध स्वीकार गर्न आएको छु । हामीमध्ये कसैसँग पनि सरकारको नेतृत्व गर्ने नैतिक अधिकार छैन ।’ उनको यो कदमले सदममा केहीबेर खेलाबैला मच्चिएको थियो ।

छन्द साधना पुरस्कारबाट लम्साल र आचार्य पुरस्कृत

काठमाडौँ, कात्तिक २२ (रासस)- छन्द तरंग अभियानको सातौँ वार्षिकोत्वसका अवसरमा वरिष्ठ कवि डा नवराज लम्साल र युवाकवि पुरुषोत्तम आचार्यलाई सम्मान र पुरस्कार प्रदान गरिएको छ । अभियानद्वारा आज आयोजित कार्यक्रममा वरिष्ठ भाषाविद् एवं साहित्यकार मुकुन्दशरण उपाध्यायबाट कवि डा लम्साललाई रु ४० हजार राशिको विशिष्ट छन्द साधना पुरस्कार र कवि आचार्यलाई रु २० हजार राशिको छन्द साधना युवा प्रतिभा पुरस्कार प्रदान गरिएको हो ।

रेडियोकर्मीसमेत रहनुभएका धादिङ्का डा लम्सालले ‘कर्ण’, ‘धरा’, ‘अमि’ र ‘कल्य’ जस्ता महाकाव्यका साथै सयौँ गीत

रचना गरेका छन् भने मकवानपुरका आचार्यले सीमान्तकृत समुदायलाई केन्द्रमा राखेर छन्द कविता लेखन गर्दै आएका छन् । यसअघि विशिष्ट छन्द साधना पुरस्कारबाट रमेश खकुरेल, चन्द्रप्रसाद न्यौपाने, घनश्याम कँडेल, रामचन्द्र भट्टराई, भुवनहरि सिम्देल र गोविन्दराज विनोदी पुरस्कृत भइसकेका छन् भने छन्द साधना युवा प्रतिभा पुरस्कारबाट सुदेश सत्याल, कविराज पौडेल र रूपक अलंकार पुरस्कृत भइसकेका छन् । कविताको स्तरीकरण र मानकीकरणका लागि साहित्यकारद्वय प्राध्यापक डा. रामप्रसाद ज्ञवाली र प्राध्यापक डा. देवी नेपालको अनुवाइमा २०७५ सालदेखि सो अभियान आरम्भ भएको हो ।

जातजाति संस्कृति अध्ययन केन्द्र तनहुँ संग्रहालय

दपौली (तनहुँ), कात्तिक २२ (रासस)- तनहुँमा बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिका संस्कृति, रीतिरिवाज अध्ययन गर्ने केन्द्र बनाउन तनहुँ संग्रहालय स्थापना गरिएको छ । नेपाल क्षेत्री समाज तनहुँको सक्रियतामा व्यास नगरपालिका-१ कण्डकाठस्थित समाजको भवनमा तनहुँ संग्रहालय स्थापना गरिएको हो । संग्रहालयमा तनहुँमा रहेका जातजातिका पहिरन, उनीहरूले प्रयोग गर्ने सामग्री राखिने संग्रहालय संयोजक देवीबहादुर बस्नेतले जानकारी दिए । तनहुँमा प्रमुख १६ जाति रहेकाले संग्रहालयमा ती सबै जातजातिका सामग्री राखिने बस्नेतले बताए ।

उनले भने, ‘यहाँ रहेका ब्राम्हण, क्षेत्री, दै, कुमाल, बोटे, गुरुङ, राई, ठुग, दमै, कामी, सार्कीलगायतले प्रयोग गर्ने पहिरन, उनीहरूले प्रयोग गर्ने सामग्रीलगायत सबै सामग्री सङ्ग्रहालयमा राख्छौं । यो सङ्ग्रहालय नयाँ पुस्तका लागि पाठशाला बनेछ । सङ्ग्रहालय विभिन्न जातजातिका धर्म, संस्कृति, रीतिरिवाज अध्ययनको बृहत् केन्द्र बन्ने विश्वास गरेका छौं ।’ संग्रहालयले विभिन्न जातजातिका रहनसहन, वेशभूषासँगै सम्पूर्ण दिनचर्याबारे जान्ने अवसर प्रदान गर्ने उनको भनाइ छ ।

बस्नेतका अनुसार जिल्लामा बसोबास

गर्ने सबै जातजातिका समुदायमा पुगेर उनीहरूले प्रयोग गर्ने वस्तुहरू संकलन गरी संग्रहालयमा राखिनेछ । उनले भने, ‘सम्बन्धित जातजातिका समुदायमा पुगेर त्यस्ता सामग्री सङ्कलन गर्छौं, सहयोगका लागि अपिल पनि गरेका छौं । नपाइने सामग्री भने खरिद गरिनेछ ।’

संग्रहालय संस्कृति संरक्षणसँगै जिल्लाको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पनि सहयोगी बस्नेतको विश्वास छ । उनका अनुसार संग्रहालयमा जिल्लाका ऐतिहासिक, पर्यटकीय गन्तव्यस्थलका बारेमा जानकारी दिने सामग्रीसमेत राखिएको छ । संग्रहालय स्थापनाका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारले ५ लाख रूपैयाँ बजेट सहयोग गरेको थियो । यस्तै नेपाल क्षेत्री समाज तनहुँले गत तिहारमा देउसीभैलो खेलेर चार लाख रूपैयाँ संकलन गरेको छ । संग्रहालयमा राष्ट्रिय विभूतिका शालिकसमेत राखिने बस्नेतले बताए । उनले भने, ‘देशका लागि विशेष योगदान दिने व्यक्तिकहरूको पनि सालिक बनाउँछौं ।’ संग्रहालय स्थापनाका लागि बजेट आवश्यक पर्ने भएकाले संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारसँग सहयोगको अपिल गरिने बस्नेतले बताए ।

संग्रहालयका सहसंयोजक तिलक चौहानले स्थानीय सरकारले

सङ्ग्रहालयमा ध्यान नदिएकाले क्षेत्री समाजको परिकल्पनामा संग्रहालय बनाउन लागिएको बताए । उनले भने, ‘यो संग्रहालय तनहुँको मात्र नभई देशभरिको संग्रहालयको केन्द्र बन्ने विश्वास गरेका छौं । संग्रहालय स्थापना भएको एक वर्ष पूरा भएको छ तर यहाँ राखिने सामग्री संकलनको कामलाई अब तीव्रता दिन्छौं ।’ क्षेत्री समाज नेपाल तनहुँका सदस्य एवं संग्रहालयका सचिव रामचन्द्र अधिकारीले संग्रहालय स्थापनाका लागि सहयोग गर्न सबै जातजातिलाई आग्रह गरेका छन् । उनले भने, ‘प्रत्येक टोल, गाउँ, वडासम्म पुगेर सामग्री संकलनको अभियानमा जुट्दै छौं ।’

नेपाल क्षेत्री समाज तनहुँका सचिव हरि कार्कीले समाजको सक्रियतामा संग्रहालय निर्माण गरिए पनि यसलाई सबै जातजातिको पहिचान भन्निक्ने केन्द्र बनाइने उल्लेख गरे । उनले भने, ‘संग्रहालयमा ऐतिहासिक, पुरातात्विक वस्तुको संरक्षण त हुन्छ नै संग्रहालय विद्यार्थीका लागि शैक्षिक अध्ययनको केन्द्र बनेछ ।’ संग्रहालयसँगै यहाँ पुस्तकालयसमेत बनाइएको छ । पुस्तकालयमा विभिन्न लेखकका पुस्तक राखिएका छन् । ती पुस्तकबाट तनहुँका ऐतिहासिक, सांस्कृतिकस्थलबारे जान्न सकिनेछ ।

मिर्गौला बिग्रिएपछि सुन्दर सपना भताभुंग

पृष्ठ १ बाट

लामो समय विदेश बसेर कमाएर ल्याएको धन आफ्नै रोगको औषधि उपचारमा सकिने हुँदा धेरै समय विदेशी भूमिमा नबस्न युवालाई उनको सुफाव छ । भुसालजस्तै वैदेशिक रोजगारीबाट छुट्टीमा नेपाल फर्केका बेला आफूलाई मिर्गौला रोग लागेको थाहा पाउनेमा मोरङका ३४ वर्षीय जीवन विश्वकर्मा पनि हुन् । उनी पनि वैदेशिक रोजगारीका क्रममा कुवेत पुगेका थिए । त्यहाँ २५ महिना काम गरेर छुट्टीमा घर आएका विश्वकर्मा एक्कासि प्रेसर बढेर अस्पताल पुगेका थिए । स्वास्थ्य जाँच गराउँदा दुवै मिर्गौलामा समस्या देखियो ।

कुवेतमा सुरक्षागार्डमा रमाएका उनी आफूलाई तुलो रोग लागेकोमा चिन्तित छन् । अब आफ्नो उपचार खर्च र परिवारलाई कसरी पाल्ने भन्ने चिन्ता उनलाई छ । ‘विराटनगरको एक अस्पतालमा प्रेसर जाँच गर्न पुगेको थिएँ । मिर्गौला फेल भएको छ भनेर डाक्टरले भनेपछि छाँगाबाट खसेजस्तै भएँ,’ उनले भने, ‘यस्तो दिन आउँला भनेर कहिल्यै एकपनासमेत गरेको थिइनँ । कमाएर घरपरिवारलाई हेर्न बेलामा आफैँले हात फैलाउनुपरेको छ ।’

विभिन्न समयमा गरेर उनले कुवेतमा ६ वर्षभन्दा बढी समय बिताए । छुट्टीमा आउनेजाने क्रम उनको चलिरहन्थ्यो । यसपटकको छुट्टी उनका लागि कष्टकर बन्यो । गत चैतमा विदेशबाट तीन महिनाको छुट्टीमा आएका उनी अब विदेश नफर्किने भएका छन् । उनको एक छोरी छिन् । त्यही छोरीको मुख हेरेर पि्र लाम्ने उनी

भन्छन्, ‘छोरी सानै छिन् । उनको राम्रो भविष्य बनाउने तुलो सपना थियो । उनी तुली मान्छे भएको हेर्न मन छ तर के गर्नु त्यति बेलासम्म आफू हुन्छु कि हुन्न, थाहा छैन ।’ मिर्गौला रोगले थलिएका विश्वकर्मालाई छोरीसँगै आफ्नो उपचार खर्च पनि कसरी धान्ने भन्ने चिन्ता छ ।

‘कमाइ छैन । कसैले गरेको सहयोगको भरमा डायलाइसिस गराइहेको छु । एक सातामै दुई पटक डायलाइसिस गर्नुपरेको छ । औषधि किनेर खान पनि समस्या परेको छ । मैले गर्दा परिवारले दुःख पाएका छन्,’ विश्वकर्माले फोमामार्फत भने । मिर्गौला रोगीहरूलाई उपचारलगायत औषधि खर्च सबै सरकारले हेरिदिए राहत हुने उनको भनाइ छ । ‘सरकारले हामीलाई मासिक पाँच हजार रूपैयाँ दिएको छ,’ उनले भने, ‘त्यो पैसाले केही छोप पनि लाग्दैन । उपचार गराउन पुग्दैन । परिवारको खर्च कसरी चलाउने ?’

मिर्गौला रोगले थलिएका भुसाल र विश्वकर्माले वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सात/सात लाख रूपैयाँ आर्थिक सहायता पाएका छन् । वैदेशिक रोजगारीका क्रममा बिरामी तथा अंगभंग र मृत्यु भएकाका हकवालाले आर्थिक सहायता पाउँछन् । सहायता पाउन श्रमिकले श्रम स्वीकृति लिएको हुनुपर्ने, यसको नवीकरण गरेको हुनुपर्ने र बिरामी वा मृत्यु भएको वर्ष दिनभित्रै बोर्डमा निवेदन दिनुपर्ने कानुनी प्रक्रिया छ । रोजगारीको खोजीमा बर्सेनि लाखौं नेपाली विभिन्न देश पुग्छन् । तीमध्ये भुसाल र विश्वकर्मा पनि हुन् । बोर्डका कार्यकारी निर्देशक द्वारिका ओ्रेतीका अनुसार वैदेशिक रोजगारीका क्रममा बिरामी तथा अंगभंग र मृत्यु भएका

व्यक्तिका हकवालाले आर्थिक सहायता पाउँछन् । साथै उनीहरूसँग अस्पतालमा उपचार गराएको प्रमाण भएसँगै श्रम स्वीकृति, श्रम स्वीकृति नवीकरण र बिरामी वा मृत्यु भएको वर्ष दिनभित्रै बोर्डमा निवेदन दिए आर्थिक सहयोग पाउँछन् ।

श्रमिकका कागजातहरू बोर्डले विशेषज्ञ चिकित्सकसहितको एक समितिलाई देखाएर सिफारिस गरेपछि बिरामीले आर्थिक सहायता पाउने उनले बताए । ‘बिरामीको अवस्था हेरेर बोर्डबाट उपचार खर्च दिइन्छ,’ उनले भने, ‘करार अवधिभित्र विदेशमा रहेका कामदारलाई क्यान्सर, मिर्गौला, मुटु रोग र पार्किन्सन्स जस्ता तुला रोग लागेको खण्डमा त्यही अनुसारको उपचार खर्च पाइन्छ ।

श्रम स्वीकृति नलिएका वा करार अवधि सकिएको अवस्थामा विदेशमा ज्यान गुमाउने र बिरामी तथा अंगभंग भएर स्वदेश फर्किले बोर्डबाट आर्थिक सहयोग पाउने प्रावधान छैन । बोर्डको तथ्यांकअनुसार वैदेशिक रोजगारीका क्रममा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कात्तिक २० गतेसम्म बिरामी तथा अंगभंग भएर देश फर्किको संख्या दुई सय ५८ पुगेको छ । साथै बिरामी तथा अंगभंग भएकालाई आठ करोड ४१ लाख ३८ हजार रूपैयाँ आर्थिक सहायता दिएको बोर्डको तथ्यांक छ । तर तथ्यांक आर्थिक सहयोग पाउनेको मात्रै हो । त्यसरी नै आर्थिक सहायता पाएर बनेमा भुसाल र विश्वकर्मा पनि हुन् ।

पूर्वमन्त्री आलमको निधन

काठमाडौँ, कात्तिक २२ (रासस)- नेपाली कांग्रेसका नेता एवं पूर्वमन्त्री मोहम्मद अफताब आलमको निधन भएको छ । उच्च रक्तचाप, सुगरलगायत स्वास्थ्यमा समस्या देखिएपछि विगत एक महिनादेखि काठमाडौँको सीनामोर्गलस्थित काठमाडौँ मेडिकल कलेजमा उपचार गराइरहेका आलमको शनिबार बिहान निधन भएको हो । पछिल्लो एक सातादेखि भेन्टिलेटरमा राखेर उनको उपचार भइरहेको थियो । आलमको उपचारका क्रममा

निधन भएको अस्पतालका सञ्चालक एवं कांग्रेसका निवर्तमान सांसद डा. सुनिल शर्मांले जानकारी दिए । आलम २०५१ को उपनिर्वाचनमा पहिलोपटक संसदीय निर्वाचनमा विजयी भएका थिए । उनी २०५४ मा श्रम राज्यमन्त्री र २०५५ मा वन राज्यमन्त्री भएका थिए । २०५६ सालको संसदीय निर्वाचन र २०६४ को संविधानसभा निर्वाचनमा पनि उनी निर्वाचित भएका थिए । त्यसपछि उनी भूमि सुधारमन्त्री र श्रम तथा यातायातमन्त्री भएका थिए ।

आलमले २०६४ चैत २७ गते संविधानसभा निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा रौतहटको राजपुत्रमा बम विस्फोटमा परेका युष्मामाई गाउँपालिका घर भएका साहित्य पिटु भनिने त्रिलोचनराताप सिंह राजपुत र ओसी अष्टरलाई ईटभड्डामा जलाएर हत्या गरेको कसुरमा जन्मकैदको सजाय पाएका थिए । गत जेठ १४ गते रौतहट जिल्ला अदालतको फैसलाबाट कारागारमुक्त भएका उनलाई मरिहतकमा अर्पित भएको थियो । आलमको दुई छोरा र एक छोरी छन् ।

पर्यटनमार्फत समृद्धिको यात्रामा आठपहरिया

पृष्ठ १ बाट

पाहुनाहरू बगैंचामा रमाउँदै किसानसँग संवाद गर्छन् । सुतला खेती, मह उत्पादन र स्थानीय बिउ संरक्षणबारे जानकारी लिन्छन् । यहाँको होमस्टेले पाहुनालाई केवल बास मात्र होइन, जीवनशैलीको अध्ययन र अनुभव पनि दिन्छ ।

गत वर्ष उक्त होमस्टेमा ७२ जना पर्यटकलाई स्वागत गरिएको होमस्टेका अध्यक्ष हिराबहादुर राईले बताए । जसमा २४ जना विदेशी पाहुना थिए । यस वर्ष भने हालसम्म ८२ जना पर्यटक यहाँ आइपुगेको उनले बताए । एक रातमा १७ जनासम्म पाहुनालाई बास दिन सक्ने आफ्नो संस्कृति छोड्दै जीवा इतिहास नै मेटिन्छ कि जस्तो लाग्छ । त्यसपछि अहिले हामीले संस्कृति हस्तातरण र गराउने उद्देश्यले होक बेलुका स्थानीय सांस्कृतिक नृत्य प्रस्तुत गरिन्छ ।

यहाँको अन्य आकर्षणमा पर्छन्, साततले भरना र गुफा । सामुदायिक

होमस्टेबाट १५ मिनेटको सवारी यात्रा र करिब डेढ घण्टा पैदल यात्रा गरेपछि भन्दा नजिक पाइन्छ । यत्रा पुनुभन्दा एक किलोमिटर अगाडि नै साततले गुफा छ । यस क्षेत्रलाई पहुँचयोग्य बनाउन एसटीएलअरपीले पदमार्ग निर्माण गरिदिएको छ ।

आठपहरिया समुदाय नेपालको लोपोन्मुख जातिमा पर्छ । उनीहरूका आफ्नै भाषा, गीत, नृत्य र परम्परा छन् । पछिल्लो समय आधुनिकतासँगै संस्कृति हराउने चिन्ता समुदायका हिराबहादुरलाई छ । उनी भन्छन्, ‘हामीले त पूर्वाह्नबाट सिक्यौँ तर नयाँ पुस्ताले आधुनिकतामा रमाएर आफ्नो संस्कृति छोड्दै जीवा इतिहास नै मेटिन्छ कि जस्तो लाग्छ । त्यसपछि अहिले हामीले संस्कृति हस्तातरण र गराउने उद्देश्यले होक बेलुका स्थानीय सांस्कृतिक कार्यक्रमहरू गर्ने गरेका छौं ।’

उनले पर्यटनलाई संस्कृति संरक्षणको माध्यम बनाइहेको पनि बताए । होमस्टे यहाँ केवल व्यवसाय मात्र नभएर संस्कृति जीवित राख्ने माध्यम भएको उनको भनाइ छ ।

पाहुनाले यहाँ बास गर्दा केवल प्रकृति मात्र हेर्दैनन्, उनीहरू जीवनको एक पलले अध्ययनसँगै भेट गर्छन्, जहाँ सम्बन्ध, श्रम र माटोको गन्ध मिसिएको छ । यस परियोजनामा स्थानीय युवा सक्रिय छन् । उनीहरू पर्यटन व्यवस्थापन, पाहुना सेवा र गाइडिङमा दक्ष बन्दै गइरहेका छन् । तर अभै सहज पहुँचका लागि होमस्टेसम्म जोड्ने बाटो बनाउन सहयोगका लागि सरकारसँग स्थानीय अग्रगण्यले आग्रह गरेका छन् ।

दिगो पर्यटन परियोजनाका अधिकृत खगेन्द्र खड्काले भने, ‘रमाउने सिपिङ सामुदायिक होमस्टेले नेपालमा सांस्कृतिक पर्यटनको नयाँ परिभाषा दिइरहेको छ । रमाउने सिपिङको सौभम्मा जब ढोल बज्छ र आठपहरियाहरू परम्परागत नृत्यमा रमाउँछन्, पाहुना पनि सँगसँगै नाच्छन् । त्यो क्षणमा दिइरहेको प्रकृति र मानवीय आत्मीयता एकै ठाउँमा मिसिएको अनुभव हुन्छ । यसले ग्रामीण अर्थतन्त्रमा सशक्त प्रभाव पार्ने मात्र नभएर संस्कृति जीवित राख्ने माध्यम भएको उनको भनाइ छ ।

 Kakani Rural Municipality Office of the Rural Municipal Executive Ranipauwa, Nuwakot Bagamati Province							
Invitation for Sealed Quotation							
Date of Publication: 2025/11/09 AD. (2082/07/23 BS.)							
1. Kakani Rural Municipality, Office of Rural Municipal Executive Ranipauwa, Nuwakot invites a competitive Bidding from Eligible Bidders for the following works							
Contract No	Description	Estimate amount including VAT	Bid Security Amount	Bid security Validity period	Price of Bid Document	Last Date of Submission	Bid opening Date and Address
04/sq/krm/Vetmed2082	Purchase of Veterinary medicines	508500	NRs.12712	45 days	1000	24-11-2025 12:00hrs	24-11-2025 14:00Hrs at office of municipal executive, Kakani, Ranipauwa
05/SQ/KRM/VETEQP	Veterinary Lab equipment and materials purchase program	226000	Nrs.6500	45 days	1000	24-11-2025 12:00hrs	24-11-2025 14:00Hrs at office of municipal executive, Kakani, Ranipauwa
2. Details of Bank for Cost Bid Document Agricultural Development Bank, Ranipauwa Branch Office Account no: 0213401251034093 (Kakani Rural Municipality Rajaswo Khata) and cash Deposit for Bid Security Agricultural Development Bank, Ranipauwa Branch, Deposit Account no 0213401251034042, Name of the Office: Kakani Rural Municipality, office of the Municipal Executive, Ranipauwa, Nuwakot							
3. Eligible Bidders are advised to visit e-gp portal of PPMO’s Website for further details or may contact Kakani Rural Municipality, Office of Municipal Executive Ranipauwa, Nuwakot , Telephone: 9851241660 and mailing Address: ito.kakanimun@gmail.com							
4. Matters not covered by this notice shall be in accordance with public procurement regulation 2064 and prevailing regulations and latest amendment.							

खड्ग भवानी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.		
कीर्तिपुर -९ , नयाँवजार		
कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारमा ३१(पैतिस) दिने सुचना		
सुचना प्रकाशित मिति : २०८२/०७/२३		
यस खड्ग भवानी वचत तथा ऋण सहकारी संस्थाबाट तपसिलमा उल्लेखित ऋणीहरूले लगेको कर्जा सहकारी संस्थासँग गरेको सम्झौता बमोजिम समय समयमा तिर्न बुझाउनु पर्ने साँवा, व्याज र हजिना लगायतन गरेको हुनाले सहकारीको सम्पूण लेना रकम चुक्ता गर्न पटक पटक लिखित तथा मौखिक रुपमा तरताकेता गरेको तर पनि संस्थाको कर्जा चुक्ता गर्ने तर्फ कुनै चासो नदेखाई वेवास्ता गरी बसेको हुँदा तपसिलमा उल्लेखित ऋणीहरूलाई कर्जा चुक्ता गर्ने ३१ (पैतिस) दिन सुचना प्रकाशित गरिएको छ । अन्यथा सहकारी नियमावलीले दिएको अधिकार प्रयोग गरी थितो एवं निज ऋणीहरूको जाच जेथा विवरण खुलाई लिलाम प्रक्रियाबाट सम्पूण लेना रकम असुल उपर गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाईने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ ।		
क्रस	ऋणीको नाम, घर	ऋणीको फोटो
१.	नम : सुरज महर्जन ना.प्र.नं: ४६२८/१३२५० बाबुको नाम : हिराकाजी महर्जन वाजेको नाम : कुल नारायण महर्जन ठेगाना : कीर्तिपुर न. पा - १०, नयाँवजार	
२.	नम : पुष्प महर्जन ना.प्र.नं:७४०/४४२५/२१८/५१४३ बाबुको नाम : कुल नारायण महर्जन वाजेको नाम : पुन्सीबाबु महर्जन ठेगाना : कीर्तिपुर न. पा - १०, नयाँवजार	

बाल सुधार गृह नै सुधारुपने खाँचो

विनोद सुवेदी

विराटनगर, कात्तिक २२

बालाबिड्याई गरेका बालकहरूलाई सुधार गर्न राखिने विराटनगरस्थित बाल सुधार गृह नै सुधार गर्नुपर्ने देखिएको छ । विभिन्न खालका बालाबिड्याई गरेका बालकलाई सुधारन राखिने सुधार गृहलाई नै सबैभन्दा पहिला सुधार गर्नुपर्ने खाँचो देखिएको हो ।

देशका अन्य बाल सुधार गुह्यदेखी
विचारतगण उपमहानगरपालिका वडा नं ३
दुधफारामसिंह बाल सुधार गुह्यको भौतिक
पूर्वाधारदेखि आन्तरिक व्यवस्थापनको
विषयमा सुधार आवश्यक देखेको छ ।
५० जना बालका राख्ने विचारतगणस्थित
सुधार गुह्यको समता भन्दा पाँच गुना बढी
५० भन्दा बढी बालक राखेको छ ।
सुधार गुह्यको समताभन्दा पाँच गुना बढी
बालक राखिएको कारण यसको अवस्था
अस्तव्यस्त नबनेको छ । क्षमाधार्मिक
बढी बन्दी राखिएकै कारण गुह्यमा
ऋणप्रयोगातका घटना दोहोरिहेको छ ।
पाइएको छ । कमजोर भौतिक पूर्वाधार
र फिलिपो सुश्राला कारण सुधार गुह्यबाट
बालकहरू भागे क्रम पति बढेको छ ।

पछिल्लो समय कात्तिक २० मा प्रहरीलाई कुटुपट्टी गरि नौजना सुधार गृहमा गृहबाट भागेका थिए । उनिहरूमध्ये दुईजनालाई पक्राउ गरिए पनि सातजना फरार छ । जेनजी आन्दोलनका क्रममा रहेको २५ मा विराटनगरस्थित सुधार गृहमा भागेका थिए ५५ जना बालकमध्ये दुई सय ६ जना भागेका थिए । सुधार गृहबाट भागेकामध्ये हालसम्म २५ जना बालक फर्किस्केका छैनन् । यसअघि पनि विराटनगरस्थित सुधार गृहमा २०२२ साउन २८ मा ढडप भएको थियो । ढडपमा एकजना प्रहरी घाइते भएका थिए । २०८१ फागुन २३ मा बालकहरूबिच भएको ढडपमा तीनजना घाइते भएका थिए । केहीलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको थियो ।

मध्यपट्टी विक्टरनारसिंह सुधार गृहकार्य
 १८ वर्ष और छोटी पुरो गोरका १४ जनालाई
 सक्ता गरिएको थियो । बालाबाईलाई गोरका
 सुधारन राखिएका उनीहरू सुधार गृहमा
 पुगेपछि पनि नसुधिएको देखाएको छ । बाल
 सुधारको भौतिक पूर्वाधार र आन्तरिक
 व्यवस्थानका विभिन्न पाटोमा सुधारका
 लागि पहल नभएको भन्ने होइन, तर राजले
 अन्तर्ग्राम सुधार गृहलाई सुधार्नेतर्फ पर्याप्त
 ध्यान दिएको देखिएको छ । बालनार्तिक
 क्षेत्रमा काम गर्ने विभिन्न संस्थाहरूले
 सुधार गृह सुधारका लागि विभिन्न समस्या
 समावृत्ति निकायको ध्यानकर्षण गराउँदै
 आएका छन्, तर पनि सुधार गृहको समस्या
 न्यूना लैँ छैन ।

बाल सुधार गृह सुधाने सरकारको साँच
नै नदेखिएको सिविन नेपाल विराटनगर
कार्यालयका प्रमुख वासुदेव अधिकारीले

विराटनगरस्थित बाल सुधार गृह ।

तस्वितर : नागरिक

बताए । उन्ले भने, 'सुधार गृहको अवस्था
दयनीय छ । सुधार गृहको पूर्वाधारदेखि
व्यवस्थापनसम्म सुधार गर्नुपर्ने अवस्था
छ, तर राज्यले सुधार गृहलाई सुधार्नेतर्फ
पर्याप्त ध्यान दिएको देखिएको छैन ।'
जेनजी आन्दोलनपछि सुधार गृहको सुरक्षा
बुनौती थप कमजोर भएकको अधिकांश कार्य-
कर्मी उन्ले कानुन सुधार प्रक्रियामा रहे-
र पनि प्रतिनिधिसभा नै भंग भएकाले कानुन-
सुधारका काम अवरुद्ध हुन पुगेको बताए ।

र त्यो थप जटिल र भयावह हुने जोखिम
टड्कारो रहेको पोखरेलको भनाइ छ ।

पैसला भइसक्नुपर्ने बालबालिकाका मुद्दा समयावधिमा किनारा नलाग्दा बालिग युवा पनि सुधार गृहमै छन् । यसले क्षमताभन्दा अत्यधिक संख्यामा सबै उमेर समूहका बालकलाई राख्नुपरेको छ । दोषी प्रमाणित भएका र पुर्णक्षका लागि पुगेका बालकहरू एकै ठाउँमा छन् । सामान्य र

पने गरेकाले राज्यले उनीहरूको सुधारका लागि नियमित मनोविमर्श र परामर्श सेवा प्रदान गर्न, योग, ध्यान तथा जीवनपयोगी सीपमा आधारित विभिन्न तालिम नियमित दिन र पर्याप्त स्वास्थ्य जाँच गर्न जरूरी देखिन्छ, पोखरेलले भने ।

यता बाल सुधार गृह हेर्न तालुकदारको निकाय महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयले देशभरका सुधार गृहको अवस्था र समस्याका बारेमा

बाल सुधार गृहमा क्षमताभन्दा अत्यधिक बालक राखिनु मुख्य समस्या हो । खाने, आराम गर्ने, सुत्ने, खेलेलगायत सबै खालका सुविधाबाट बालकहरू वञ्चित छन् । राती सुत्दासमेत पालो गरेर सुत्नुपरेको त्यहाँका बालकहरूको गुनासो छ । तर पनि सुधार गृहमा क्षमताभन्दा बढी बालक हुँदाहुँदै थापने क्रम बढ्दो छ ।

सुधार गृहलाई व्यवस्थित पार्न कानूनको सुधार पनि आवश्यक रहेको अधिकारीको भनाइ छ ।

गाभरि प्रकृतिका बिझ्याईकालाई पनि
सँगै राखिएको छ । त्यहाँ राखिने अन्य
बालकालाई काबुमा राख्ने, हल्लेहोचो,
कुठोटिच र शोषण भन्ने गर्छन् । यसले सुधार
कोडको साटो अपराध सिकाउने पाठशाला
बन्ने भय छ । यसले गर्दा बेलबेलामा
तनाव उत्पन्न भई द्वन्द्व तथा भडपसमेत हुने
गेरकाले बालिग र नाबालिगलाई छुट्याए
राल्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने उनको सुझाव छ ।
सुधार कोडको खानेपानी, शौचालय,

खानपिन, रखदेख, सुधारका कार्यक्रम, पठनपाठन, मानव अधिकारको प्रत्याभूति, र सुरक्षाको दायित्व राज्यकै हो। तसर्थ थप संरचना निर्माण गरी सुधार गृहको क्षमता वृद्धि गरी सहज रूपमा बस्न सक्ने वातावरण बनाउन जरूरी छ। 'घर, परिवार, समाज र साथीभाईबाट अलग बस्नुपर्दाले बालबालिकामा मानसिक समस्या देखा

जानकार रहेको र सुधारका लागि प्रयाससहित
थालिए पनि पर्याप्त नभइरहेको जनाएको छ । महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालयका प्रवक्ता चक्रबहादुर बुढाले बाल सुधार गृहमा क्षमताभन्दा बढी बालक राखिएको, १८ वर्ष भन्दा बढी उमेरका र कम उमेरका दुवैलाई एकै ठाउँमा राखेको

राखिएको, बाल सुधार गृहमा भडपका
घटना दोहोरिइरहेका विषयमा मन्त्रालय
जानकार रहेको बताए ।

उनले सरकारले बाल सुधार गृह सुधारका लागि प्रयास गरिरहेको भए पनि पर्याप्त स्रोत, साधन अभावका कारण समस्या भइरहेको बताए । बुढाले सुधार गृहलाई व्यवस्थित पार्न तत्काल थोरै बालबन्दी भएका ठाउँमा धेरै

भएका ठाउँबाट स्थानान्तरण गर्ने प्रक्रिया अघि बढाएको जानकारी दिए । उनले दीर्घकालका लागि व्यवस्थित बाल

सुधार गृह बनाउन र यसको क्षमता बढाउन पूर्वाधार थप्ने प्रक्रिया पनि अघि बढाइएको छ ।

यस्ते नृवाककोट्या नृनं बालं सुधारं गृहं
अप्यनुधातुं, तर्नह्यैता तौ सय क्षमताको
अन्यधुनिकं पूर्वाधारसहितं बालमैत्रौ बालं
सुधारं गृहं स्थापनाको तयारी पनि थालिएको
बताए । विवादन्गरको बाल सुधार गृहमा
स्थ पूर्वाधार विकास गरी क्षमता बढाउने
प्रक्रिया पनि आँच बढाइएको जानकारी
दिए । सरकारले बाल सुधार गृहका अन्य
पक्षको सुधारका लागि पनि क्रमैसँग काम
आँच बढाएको बुढाले दाबी गरे । उनले
भने, 'बाल सुधार गृहलाई नामको मात्रै नभई
कामकै बाल सुधार गृहका रूपमा स्थापित गर्न
सरकार प्रयत्नशील छ ।'

उत्तरे कानुनमा समेत सुधारका लागि प्रक्रिया थालिएको बताए । १८ वर्षे उमेर पुगेकालाई कारागारमा लैजान, सुधार गृहमा भ्रष्टाचार भएको खण्डमा हतियारसहित सुस्वाकर्म पत्नी पाउने व्यवस्था गर्नलाग्योतकाम कानुनी सुधारका लागि पनि सरकारले काम अघि बढाएको उल्लेख जानकारी दिए । हाल देशभर नैवैडा बाल सुधार गृह सञ्चालनमा रहेका छन् । नेपालको पाँचौं बाल सुधार गृह भक्तपुरमा २०५७ सालमा स्थापना भएको थियो । मोरङको विराटनगरस्थित बाल सुधार गृह २०७० सालमा स्थापना भएको हो ।

के के छन् समस्या ?

बाल सुधार गृहमा क्षमताभन्दा
अत्यधिक बालकहरू राखिनु मुख्य
समस्या देखिएको छ, जसका कारण सुधार
गृह अस्तव्यस्त बनेको छ । बन्दीलाई
आधारभूत आवश्यकता पनि पूर्ति हुने
अवस्था देखिएको छैन । खाने, आराम
गर्ने, सुत्ने, खेल्नेलागायत सबै खालका
सुविधाबाट बालकहरू वञ्चित छन् । राती
सुदासमेत पालो गरेर सुत्नुको त्यहाँका
बालकहरूको गुनासो छ । अर्को समस्या
सुधार गृहमा क्षमताभन्दा बढी बालका
हुँदाहुँदै थर्पने क्रम बढ्दो छ । विशेषगरी
धार्मिक, बालाकारसमा मुद्दा लागेका
बालकलाई अदालतले बाल सुधार
गृहमा पठाउने गरेको छ ।

हरक माहिना बाल बिड्याइमा बाललाई सुधार गृह जाने बालकहरू थपिने गरेका छन् । गृहमा बालकहरूको चाप हुँदाहुँदै पनि थप बालक राख्नुपर्ने गृहको बाध्यता छ । कोसी प्रदेशमा एउटा मात्रै बाल सुधार गृह विराटनगरमा रहेको छ । कोसी प्रदेशका

सबैजसो जिल्लाबाट बाल बिड्याइँ गरेका बालकहरू विराटनगरस्थित सुधार गृहमा आउने गरेका छन् ।

अको समस्या सुधार गृहमा १८ वर्षमुनिका बालक मात्रै नभई उपेक्षा पुर्णका सामेत रहने गरेको छ। कम उमेरमा बाल बिड्याई गरेको त सजाय काट्ने क्रममा उपेक्षा पुर्णगरेको पनि सुधार गृहमा राख्नुपर्ने व्यवस्थाका कारण उपेक्षा पुर्णका युवासमेत बाल सुधार गृहमै रहने गरेको छ। निरादरगस्थित बाल सुधार गृहमा १२ वर्षको बालकदेखि २९ वर्षको बाल्यकसम्म राखिएको छ। बढी उमेरका युवाले कलिला बालकलाई हेर्ने, कुटापेट गर्दै र निम्नचरणमा राख्ने प्रवृत्तिका कारण सुधार गृहमा बेलाबेला भडपसमेत हुने गरेको छ।

के छ कानुनी व्यवस्था ?

बालबालिकासम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा ४३ को (४) मा बाल सुधार गुह्यमा रहेका बालबालिकाको सो गुह्यमा रहनुपर्ने अवधि बाँकी हुँदाको अवस्थामा निजको उमेर १८ वर्ष पुगेमा निजको बानीब्यवहारमा आएको सुधार, आर्जन गरिरहेको सीप तथा शिक्षाको निरन्तरतालायतलाई ध्यानमा राखी बाँकी अवधिसम्पन्ना लागि बाल सुधार गुह्यमा अन्य बालबालिकासँग अलग हुने गरी राष्ट्रपुनर् व्यवस्था छ । दफा ४४ को उपदफा २ अनुसार बालबालिकासँगै राख्ने स्थान वा व्यक्तिले प्रत्येक ६ महिनामा बालबालिकाको स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रतिवेदन सार्वजनिक बाल अदालतमा पठाउनुपर्ने व्यवस्था छ । दफा ४५ मा मनोसामाजिक तथा सामाजिक अध्ययन प्रतिवेदनसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ ।

समाधान के त ?

बाल बालिका संस्मृत्यः धर्माः
एतेको व्यवस्था अनुसार १८ वर्ष उमेर पर्यंत
गोपिका १८ वर्ष मुनिना कार्यवाही छुटाछुट्टै
स्थानमा राख्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु
पर्ने देखिन्छ । यस्तै पुरिष्काला परिषद
बाल सुधार गृहमा पठाइएका र फैसला लागेका
दोषी देखिएर सुधार गृहमा आएका
बालकलाई कानुनबमोजिम छुटाछुट्टै
राख्नुपर्ने देखिन्छ । यस्तै बालबालिकाको
स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रतिवेदन हेरेक द
महिनामा तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्तै हेरेक
बाल सुधार गृहमा बाल मनोसामाजिक
परामर्शदातामार्फत बालकहरुलाई परामर्श
दिने व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ । बन्दी
संख्याका आधारमा सुधार गृहको क्षमता
बढाउनुपर्ने र गृहमा बालमैत्री वातावरण
हुनुपर्ने बालबालिका सम्बन्धी क्षेत्रमा
कदम चाल्ने कार्यमा नेपाल विराटनगरका
प्रमुख वासुदेव अधिकारीको सुझाव छ ।

मौरी चराउन दाङ पुगे
मौरीपालक

नवलपुर, कात्तिक २२ (रासस)- नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्तापूर्व) का मोरीपालक किसान चरनका लागि पश्चिमतर्फ लागेका छन् । दाङलगायतका जिल्लामा करिब एक महिना पहिले तोरी फुल्ने भएकाले नवलपुरका किसान मोरी लिएर दाङ लागेका हुन् ।

नवलपुर तथा चितवनमा यात्राको क्रममा
जिल्लामा तहसीरगतका अनन्याल दिला फुले
ज्या यहाँ किसानले आफ्नो अनन्यालमा
वेपधादीको प्रयोग धेरै गर्दा भौरीपालक किसान
भौरी बोकेर हलुपुर्न अवस्था सिर्जना भएको माथि
किसानको गुनासो छ। गैँडाकोट- ४ मा व्यावसायिक
किसान भौरी पाल्ने आधार विजय भौरी फार्मका
प्रबन्धालक तेजबहादुर रानाले बर्सेन भौरी चराउन
जिल्लाबाहिर लैजापुर्न बाध्यता भएको बताए।
भौरी चराउन लेजान र ल्याउन सार्है गाह्रो हुने गरेको
गुनासो गरेको।

मीरीको घारलाई टूकमा राखेर रातको समयमा
 दाइसम्म पुर्‍याउने गरेको उनले बताए । मीरी
 लैजाने र ल्याउने गर्दा नै एउटा सिजनमा एक
 लाखभन्दा बढी खर्च हुने गरेको उनले बताए ।
 कात्तिकदेखि फागुनसम्म प्राकृतिक रूपमा फूल फुल्ने
 समय भएकाले यो समयमा मीरीले धेरै मह उत्पादन
 गर्ने उनको भनाइ छ ।

मह उत्पादन र खपत हुने हिउँदको समयमा सरकारी बजेट विदेशबाट मह आयात गर्दा स्वदेशी नै नेपालकै किसान मार्फत मात्रै गरेको विणुगुणस्तरहीन मुसालले बताए। 'सरकारले नीति बनाएर नै नेपाली किसानको मह बिक्री नभएसम्म मह आयात गर्नै पाइने अवस्था सिर्जना गर्नुपर्छ', उनले भने, नेपालमा प्राकृतिक रूपमा शुद्ध मह उत्पादन हुने गरेकोले गुणस्तरहीन हुने भन्ने आयात ग्राहकमाथि भएकोले गुणस्तरहीन नहुने गरेको प्रयोगशालाबाट पुष्टि भएको छ।' सरकारको अनुमान संयन्त्रले जिल्लामा गरेको अनुगमनका क्रममा विभिन्न बहुराष्ट्रिय कम्पनीको विणुगुण राखेर बिक्री भइरहेको मह गुणस्तरहीन भेटिएको मुसालको भनाइ छ।

‘किसानको मह बिर्को नहुनु एउटा समस्या हो भने उपभोक्ताले गुणस्तरहीन मह उपभोग गर्नुपर्ने अवस्था अझैको समयमै खास्य समस्या हो’, उनले भन्नुभयो । सरकारले उपभोक्ता र किसानको हितलाई ध्यानमा राखेर मह आयातको नीति तिनपछि ।’ किसानले विविध स्थानमा मौरी डुलाएर प्राकृतिक रूपमा गुणस्तरहीन मह उत्पादन गर्दा बाजार नपस्नु भनेको राष्ट्रिय समस्या भएको उनले बताए । मध्य नेपालबाट पश्चिम नेपालको काँपलबस्तु, दाङलागायतका क्षेत्रमा अगोठै तोरी हुने र विषादी पनि नछर्ने भएकाले हेउँदोक गम्यमौरी चरन्का लागि लैजाने गरेको बताउँछन् ।

व्यावसायिक रूपमा मौरपालन गर्ने किसानले एउटा धारमा १० वटा फ्रेम बनाएर मौरी राख्ने प्रविधिकार बर्सेन ६० किलोसम्म मह उत्पादन हुने गरेकोमा पछिल्लो समय मह उत्पादनमा गिरावट आएको भुसालले बताए । नेपालका व्यावसायिक मौरीपालक किसानले महको राम्रो उत्पादन हुने भएकाले विकासे मौरी (एपिस मेलिफेरा, एपिस सेरेना प्रजातिका मौरी) पालन गर्दै आएका छन् ।

Invitation for Bids

Government of Nepal
Ministry of Home Affairs

Department of Immigration

Kalikasthan, Dillibazar, Kathmandu, Nepal
Date of Publication: 2082/07/23
Invitation for Bids No: DOI/G/NCB-01/2082-83

1. The **Department of Immigration** invites **electronic** bids from eligible bidders for the procurement of The Supply and Delivery of All In One Computer (AIO) under National competitive bidding – **Single Stage Single Envelope** procedures.
2. Eligible Bidders may obtain further information and inspect the bidding documents at the office of **Procurement Unit of Department of Immigration, Kalikasthan, Kathmandu, Email: info@immigration.gov.np, Tel No: +977-01-4529659/4529660, Fax: +977-01-4433935/ 4433934.** or may visit PPMO egp system www.bolpatra.gov.np/egp.
3. A complete set of Bidding Documents may be purchased from the office **Department of Immigration, Kalikasthan, Kathmandu** by eligible Bidders on the submission of a written application, along with the copy of company/firm registration certificate, and upon payment of a non-refundable fee of NRs **3000** till 2082/08/22 during office hours.
OR
4. Bidders who choose to submit their bid electronically may purchase the hard copy of the bidding documents as mentioned above or may download the bidding documents for e-submission from PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp. Bidders, submitting their bid electronically, should deposit the cost of the bidding document of a non-refundable fee of NRs **3000 (Three Thousand Only)** in the following Rajaswa (revenue) account as specified below.
5. Information to deposit the cost of bidding document in Bank:
Name of the Bank: **Global IME Bank Ltd.**
Name of Office: **Department of Immigration**
Office Code no. **314033501(new)/27-314-16(old) Office**
Account no.: **00004010000001** Rajaswa (revenue) Shirshak no. **14229**
6. Pre-bid meeting shall be held at **Department of Immigration, Kalikasthan, Kathmandu** at 2082/08/03
7. Electronic bids must be submitted through PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp on or before 12:00 PM on 2082/08/23. Bids received after this deadline will be rejected.
8. The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 14:00 PM on 2082/08/23 at the office of the **Department of Immigration, Kalikasthan**. Bids must be valid for a period of **90 days** from the date of bid opening and must be accompanied by a bid security or scanned copy of the bid security in pdf format in case of e-bid, amounting to a minimum of NRs. **60,000**, which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid.
9. If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such cases the validity period of the bid and bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

गजुरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

गजुरी, धादिङ

बागमती प्रदेश, नेपाल

कवाडी कर संकलन सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान सम्बन्धी १५ दिने सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८२/०७/२३

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम यस कार्यालयका लागि कवाडी कर संकलन कार्य ठेक्का द्वारा सञ्चालन गर्नुपर्ने भएकोले ईच्छुकसंघ, संस्था वा फर्मबाट तपसिलको शर्तहरूको अधिनमा रही सिलबन्दी दरभाउ पेश गर्नुहुन सम्बन्धित सबैका लागि यो प्रकाशित गरिएको छ ।

ठेक्का सम्बन्धी शर्तहरू

- शिलबन्दी दरभाउपत्रको फाराम यो सूचना प्रथम पटक प्रकाशन भएको मितिले १६ औं दिन २०८२/०८/०८ गतेदिउँसो १२:०० बजे भित्र तोकिएको शाखाबाट रु. १,०००/- (फिर्ता नहुनेगरी) राजस्व बुझाई खरिद गरि ठेक्का प्रक्रियामा सहभागी हुन सकिनेछ । दरभाउ पत्र सो हि दिन १:०० बजे दरभाउपत्र दाता वा निजको प्रतिनिधीको उपस्थितीमा गाउँपालिकाको कार्यालयमा सिलबन्दी दरभाउपत्रहरू खोलिने छ । दरभाउपत्र दाता वा प्रतिनिधी उपस्थित नभएमा पनि दरभाउपत्र खोल्न बाधा पर्ने छैन । रितपूर्वक नभएको दरभाउपत्रहरूको मूल्याङ्कन गरिने छैन ।
- यसका लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालय दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, आ.व. २०८१/८२ को कर चुक्ता पत्र तथा करचुक्ताको म्याद थप प्रमाणपत्र,फर्म/ संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि संलग्न गरि निवेदन दिनुपर्नेछ।
- आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को लागी न्यूनतम ठेक्का अंक रु. ४,४५,०००/- (अक्षरूपी चार लाख पैतालिस हजारमात्र) VAT / TDS बाहेक कायम गरिएको छ। ठेक्का अवधी तीन आर्थिक वर्षको हुनेछ। ठेक्काको नबिकरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको बक्यौता भुक्तान गरिसके पछि अधिल्लो आ.ब. मा कायम गरिएको न्युनतम ठेक्का अंकमा १०% थप गरी न्युनतम अंक कायम गरिनेछ। ठेक्का लिने पक्षले ठेक्का सम्झौताका बखत कबोल अंकको १.५% ले हुने अग्रिम आयकर वापतको रकम एकमुष्ट रुपमा र हरेक किस्ता रकम बुझाउँदा १३% ले हुने मू.अ.कर वापतको रकम समेत बुझाउनु पर्नेछ ।
- कबोल अंक अनुसारको रकम तिन किस्तामा बुझाउनु पर्नेछ । पहिलो वा चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को निमित्त कबुल गरेको रकमको सत प्रतिशत बुझाएपश्चात मात्र सम्झौता हुनेछ रबाँकी रकम(आर्थिक वर्ष २०८३/८४ र २०८४/८५) का लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मान्यता प्राप्त वाणिज्य बैंकको २०८५ श्रावण मसान्त सम्म म्याद भएको बैंक ग्यारेण्टी पेश गर्नुपर्नेछ। दोस्रो किस्ता २०८३ साउन १० गते भित्र बुझाउनुपर्नेछ र तेस्रो किस्ता २०८४ साउन १० गते भित्र बुझाउनुपर्नेछ ।
- ठेक्का नबिकरण बापत बुझाउनु पर्ने रकम तथा कागजात चालु आ.व. को साउन १० गते भित्र बुझाए पछी मात्र नबिकरण भएको मानिनेछ । सम्झौताका शर्त उल्लंघन भएमा कार्यालयले बिचैमा ठेक्का तोड्न सक्नेछ। यसरी ठेक्का तोडिएमा सो अवधिसम्म बुझाउनु पर्ने रकमको दायित्वबाट उन्मुक्ति पाईने छैन सरकारी बाँकी सरह रकम असुलउपर गरिनेछ। पछिल्ला २ वर्षको ठेक्का रकमका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मान्यता प्राप्त वाणिज्य बैंकको आगामी आ.ब. २०८५ को श्रावण मसान्त सम्म म्याद भएकोबैंक ग्यारेण्टी पेश गर्नुपर्नेछ ।
- सिलबन्दी दरभाउ पत्रसाथ रु. २३,०००/- (अक्षरूपी तेइस हजार मात्र) यस कार्यालयको राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक गजुरी शाखामा रहेकोधरोटी खाता नं. १०५०१००३०३०००००२ (ग-३ स्थानीय तह धरोटी खाता) मा जम्मा गरेको सक्कलै भौचर वा ७५दिनको म्याद भएकोको म्याद ग्यारेण्टि संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- दरभाउपत्र सदर भएको दरभाउपत्र दाताले तोकेको समयभित्र सम्झौता गर्न नआएमा धरोटी रकम जफत हुने छ ।
- बन्द हड्ताल वा अन्य कुनै पनि कारणले राजस्व असुली कार्यमा बाधा उत्पन्न भएमा कार्यालयले क्षतिपुर्ति दिन बाध्य हुने छैन ।
- सम्झौताका शर्त उल्लंघन भएमा कार्यालयले बिचैमा ठेक्का तोड्न सक्नेछ । यसरी ठेक्का तोडिएमासोअवधिसम्म बुझाउनु पर्ने रकमको दायित्वबाट उन्मुक्ति पाईने छैन ।
- ठेक्का सदर गर्ने वा नगर्ने सम्पूर्ण अधिकार यस कार्यालयमा सुरक्षित हुनेछ ।करका क्षेत्र र दरहरू यस गाउँपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- अन्य जानकारीको लागि कार्यालय समय भित्र राजस्व शाखामा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।
- कवाडी कर गजुरी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन बमोजिम उठाउनु पर्नेछ।यसमा उल्लेखित नभएका अन्य कुराहरू प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
- यस ठेक्का अन्तर्गतका दर तथा प्रक्रियामा द्विविधा पर्न गएमा सो को व्याख्या गर्ने अन्तिम अधिकार गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा रहनेछ ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

यो समयमा राजनीतिभन्दा बाहिर रहने भन्ने कुनै चिज हुन । हरेक विषय राजनीतिक हुन् र राजनीति आफैमा भ्रुट, कपट, मुर्खता, घृणा अनि पागलपनको थुप्रो हो ।

—जर्ज अर्वेल

नयाँ समय नयाँ चुनौती

नेकपा (माओवादी केन्द्र) र नेकपा (एकीकृत समाजवादी) सहितका १० वाम दलको गठजोडबाट एक दल नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी’ गठन भएको छ । माओवादी केन्द्रबाट पुष्कमल दाहाल र एकीकृत समाजवादीबाट माधवकुमार नेपालसहितका नेता यसको नेतृत्वमा छन् । उनीहरूले हाललाई नेतृत्वमा आफू रहे पनि भविष्यमा नयाँ नेतृत्व बनाउने आशवासन दिएका छन् । गत भदौ २३-२४ को जेनजी आन्दोलनले मुलुकका वहुआयामिक क्षेत्रमा प्रभाव पारेको छ । यसले सबैलाई सुध्रिन प्रेरित गरेको छ । तैपनि सुधार सहज छैन । जबजस्तौं पनि अब मिल्नुपर्ने भएको छ ।

माओवादी केन्द्रका नेता जनर्दन शर्मा, एकीकृत समाजवादीका घनश्याम भुसाल र नेकपाकै अर्को घटक नेत्रविक्रम चन्दसमेत आपसमा कुराकानी गर्न थालेका छन् । अभ्र रोचक पक्ष अहिलेसम्म निर्वाचनमा खासै चासो नराख्ने चन्द अब निर्वाचनमा भाग लिने पक्षमा पुगेका छन् । पूर्वपञ्चलगायत मुलुकमा हिन्दू धर्म कायम हुनुपर्ने र राजतन्त्र स्थापना हुनुपर्ने पक्षमा रहेका नेताहरू पनि एकता गरेर अगाडि जानुपर्ने पक्षमा देखिन थालेका छन् ।

यसबाहेक नयाँ दलहरू धमाधम खुल्दै छन् । सूचना प्रविधिका कारण चोर्तर्फी लोकप्रियता हासिल गरिरहेका कैयन् स्वतन्त्र व्यक्ति पनि यतिबेला दल निर्माणको पक्षमा लागेका छन् । धरानका मेयर हर्कराज राई (हर्क साप्पाड) ले दल निर्माण गसिकेका छन् । काठमाडौं महानगरपालिकाका मेयर बालेन्द्र साह (बालेन) ले दल बनाउने हुन् वा होइनन् भन्ने अड्कलबाजी भइरहेको छ । मुलुकले नयाँनयाँ दलको खोजी मात्र गरिरहेको छैन, पुराना दल आफैमा कति नयाँ भएर आउने हुन्, त्यसको पनि खोजी भइरहेको छ । नयाँ हुन् वा पुराना, सबैमाथि एक किसिमको दबाव रहेको महसुस गर्न सकिन्छ ।

अहिलेसम्म राजनीतिक व्यक्तिकहरूले यसै चल्छ भन्ने ठानेका हुन् । त्यही भएर तिनले सुध्रिनुपर्ने आवश्यकता देखेका थिएनन् । दलका ठुला नेताहरूले आफैँभित्र मात्र एकाधिकार गरेनन् मुलुकको संसदलाई समेत कटपुतली बनाएका हुन् । संसदले छमरी काम गर्न नसक्दा मुलुकका समस्यामा यो प्रभावकारी हुन सकेन । कैयन् ठुला सम्पसा आउँदा समेत संसदका म्यालरी बैठक खाली रहेका हुन् । प्रमुख नेताहरूले तिनलाई कहिल्यै प्रभावकारी बनाउनुपर्ने दबाव महसुस गरेनन् । आज मुलुक जुन चुनौतीपूर्ण अवस्थामा आएको छ, त्यसको कारण यही हो ।

लोकतन्त्रका मुख्य कर्ता दलहरू हुन् । तिनले आफूलाई जसरी अगाडि बढाउँछन्, त्यसरी नै मुलुकको लोकतन्त्रले आकार लिन्छ । हामीकहाँ २०४६ सालको जनआन्दोलन पछाडिको अधिकांश समय भनेको दलहरूकै शासन हो । तर तिनले किन सुशासन दिन सकेनन् भनी अध्ययन गर्नु पनि उचितकै आवश्यक छ । त्यो अध्ययनको असफलताबाट सिकेर नयाँ बाटो पहिल्याउने बेला हो यो । अहिलेसम्म दलहरूले निर्वाचनमा विजयी भएपछि प्राप्त हुने प्राविधिक बहुमतलाई नै शासनको आधार ठानेका हुन् । नि:सन्देह मतदानका दिनमा अभिव्यक्ति हुने मतले सरकार निर्माणमा सहयोग पुग्छ । तर सरकार निर्माणपछि पनि आफूले पाएको मतलाई पुष्टि हुने काम गरिरहनुपर्ने हुन्छ ।

त्यसैले मतदानमा आफूले पाएको मतकै बलमा जथाभावी गभर्भन्दा पनि लोकप्रिय कामतर्फ आफूलाई लगाइरहुन आवश्यक छ । हिजोजस्तो अवस्था होइन आज । आज प्रत्येक व्यक्ति सूचना प्रविधिबाट सज्जित भएर आज क्रियाशील छन् । तिनले दिने प्रतिक्रिया आज एकाएक संसारभरि पुन सक्छ । त्यसकारण पनि यसमा ध्यान दिनु आजको आवश्यकता हो । सूचना दुरुपयोगको खतरा पनि उतिकै छ । त्यसैले पारदर्शी र सबैले महसुस गर्न सक्ने गरी काम गर्ने शैली आज भएन भने राम्रै गर्दागैँ पनि समस्या पनि अवस्था छ । बंगलादेशले आर्थिक रूपमा राम्रै गर्दै गरेको भने पनि त्यहाँ एकाएक आन्दोलनको ज्वारभाटा आई सेख हसिनाको सत्ता ढुबेको सबैले महसुस गरेकै छ ।

लोकतन्त्रमा विश्वास गर्ने दलहरूले आफूलाई समयानुकूल परिवर्तन गर्दै मुलुकवासीको विश्वास जित्ने राजनीति अब चाहिन्छ । यसै पनि आजको राजनीतिमा फ्यान-फलोइडवाला फन्डाले काम गर्न थालिसकेको छ । जतिसुकै काम नलामे व्यक्ति पनि जथाभावी अभिव्यक्ति दिएर लोकप्रिय हुने समय पनि छ यो । तर यस्तो समय सधैँ रहँदैन । ठोस काम गरेर लोकप्रियता हासिल गर्दै देशलाई सही बाटोमा लैजान सकिने अवस्था रहन्छ । अब दलहरूले अहिलेसम्मको टर्ग बन्द गर्दै नयाँ किसिमले काम गर्न प्रतिबद्ध हुने बेला आयो । जेन-जी आन्दोलनले ल्याएको चेतनालाई अनुभूत गर्दै अगाडि बढ्ने त्यही उमेरसमूहको चेतनालाई समेत दलभित्र प्रवेश गराउन ढिला गर्नुहुँदैन । यसो भयो भने मात्र नयाँ समयका नयाँ चुनौती सामना गर्न सहज हुन्छ ।

मानसिक स्वास्थ्यजस्तै महत्त्वपूर्ण मानसिक उमेर

कसैको उमेर २० वर्ष भए पनि सोच्ने तरिका, भावनात्मक नियन्त्रण र निर्णय क्षमताले उसलाई १५ वर्षको मानसिक उमेरमा देखाउन सक्छ । फेरि कतिपय १६-१७ वर्षका युवाहरू जिम्मेवारी, समभ्कदारी र आत्मनियन्त्रणका हिसाबले २५ वर्षका जस्ता परिपक्व पनि देखिन सक्छन् ।

डा. तमरा पाण्डे

आजको समयमा मानसिक स्वास्थ्य सबैको मुखमा चल्ने विषय बनेको छ । विविध आयामबाट हामी शरीरको स्वास्थ्यमा ध्यान दिन्छौं- पोषण, व्यायाम, निद्रा, सेलफेअर आदि । तर मानसिक उमेरको पक्षमा भने अझै पनि गहिरो ध्यान दिन बाँकी छ । विशेष गरी युवावस्थामा आउने मानसिक समस्या आज समाजमा तीव्र रूपमा देखिन थालेका छन्- तनाव, चिन्ता, आत्मविश्वासको कमी, एक्लोपन र सम्बन्धका कठिनाइहरू । यो गर्नुपर्ने, थाहा हुनुपर्ने तर पछि परेको एउटा नम्रभीर पक्ष छ, जसबारे हामी प्रायः कुरा गर्दैनौं- मानसिक उमेरको ।

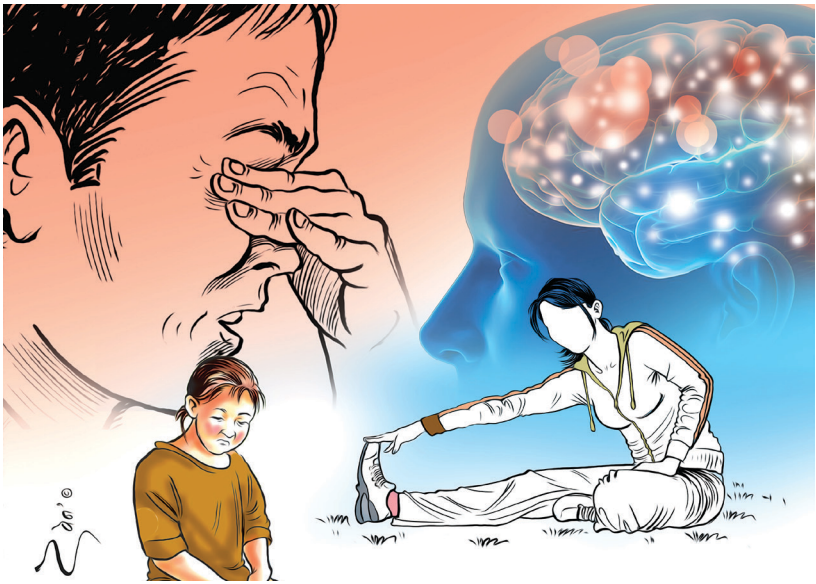
मानसिक उमेर भनेको के हो ?

मानसिक उमेर भन्नाले व्यक्तिको बौद्धिक, भावनात्मक र सामाजिक परिपक्वताको स्तर जनाउने मापन हो । यो जैविक उमेरभन्दा फरक हुन्छ । कसैको उमेर २० वर्ष भए पनि सोच्ने तरिका, भावनात्मक नियन्त्रण र निर्णय क्षमताले उसलाई १५ वर्षको मानसिक उमेरमा देखाउन सक्छ । फेरि कतिपय १६-१७ वर्षका युवाहरू जिम्मेवारी, समभ्कदारी र आत्मनियन्त्रणका हिसाबले २५ वर्षका जस्ता परिपक्व पनि देखिन सक्छन् । तर हामी १५ वर्षको युवाले २५ वर्षको जस्तो काम र कुरा गर्दा दंग पर्छौं र असाधारण मान्छौं । अर्कोतर्फ ५० वर्षको मान्छेले २० वर्षको जस्तो व्यवहार गर्दा बचपन जस्तो ठान्छौं । यो पनि सही होइन, उमेरअनुसारको परिपक्वता र व्यवहार नै प्राकृतिक हुन्छ ।

युवावस्थामा मानसिक असन्तुलन किन बढ्दै छ ?

अहिलेका हाम्रा युवाहरू- हाम्रा छोराछोरीहरू सार्ने

उमेरेदेखि अत्यधिक जानकारी, अपेक्षा र प्रतिस्पर्धाको घेराभित्र हुक्निरहेका छन् । जो उमेर स्वतन्त्र सोच, सिर्जनशीलता र जीवन बुझ्ने अभ्यासको हुनुपर्ने हो, त्यही उमेरमा उनीहरू मानसिक थकान, अस्थिरता र आत्म-सन्देहमा फसिरहेका छन् । यसका मुख्य कारणहरूमा सामाजिक सञ्जालको प्रभाव प्रमुख छ । निरन्तर एक अर्कासँग तुलना, लाइक्स र फोलोअर्सको संख्याबाट आत्ममूल्य मापन गर्न थालेका युवाहरू आफूलाई पर्याप्त नभएको महसुस गर्छन् । यो नजानिदो प्रतिस्पर्धा उनीहरूको आत्मविश्वासलाई मुटुठीभर भर्चुलअल स्वीकृतिमा सीमित पार्दै लैजाँदैन छ । आफ्नो वास्तविक पहिचानभन्दा पनि अरूको नजरमा कस्तो देखिन्छ भन्ने चिन्ता बढी भएको छ । त्यसैगरी, शिक्षा र रोजगारीको प्रतिस्पर्धा अर्को ठुलो कारण हो । आजको शिक्षा प्रणालीले सिर्जनशील सोचभन्दा अर्क र उल्टाब्धि केन्द्रित बनाएको छ । रोजगारीमा तलब, हैसियत र बाहिरी सफलता मात्र मापनको आधार बनेको छ । फलस्वरूप, युवा वर्गमा असफलता सहन नसक्ने मानसिकता, आत्म-दबाब र निराशा तीव्र रूपमा बढ्दै गएको छ । त्यसैगरी, भावनात्मक संवादको कमी हाम्रो पारिवारिक र सामाजिक संरचनामा ठुलो चुनौती बनेको छ । घरमा अभिभावकहरू व्यस्त, बालबालिका रिक्तनमा हराएका छन् । त्यसैले हृदयदेखि हृदयसम्मको संवाद हराउँदै गएको छ । मनको कुरा राख्ने, सुन्ने र बुझ्ने संस्कार कमजोर हुँदै गएको छ । डिजिटल एक्लोपन पनि आधुनिक जीवनशैलीको नयाँ आदतजस्तै बन्दै गएको छ । हजारौं अनलाइन साथी भए पनि मन बुझ्ने कोही छैन जस्तो छ । भर्चुअल संसारले वास्तविक

सम्बन्ध कमजोर बनाइरहेको छ । यसले युवाहरूलाई एकलोपन, बेचैनी र असुरक्षाको गतिमा धकेलिरहेको छ । अन्त्यमा, आर्थिक र सामाजिक असुरक्षा पनि ठुलो कारण बन्दै गएको छ । रोजगारीको अनिश्चितता, बढ्दो मूल्यवृद्धि र सामाजिक दबाबले युवाहरूमा भविष्यप्रतिको डर बढाएको छ । त्यो डरले उनीहरूलाई वर्तमानको सुन्दरता देख्न दिँदैन, जीवनप्रति विश्वास घटाउँछ । त्यसैले आजका युवाहरू केवल भौतिक सुनौतीसँग होइन, आन्तरिक ड्रइसँग पनि जुधिरहेका छन् । यो समस्या समाधान गर्नका लागि हामीले तिनीहरूको मानसिक स्वास्थ्यसँगै भावनात्मक परिपक्वताको विकासमा ध्यान दिनु जरुरी छ । जहाँ सुन्ने, बुझ्ने र मनको सन्तुलन राख्ने अभ्यास शिक्षा र परिवार दुवैको संस्कृतिमा समावेश हुनुपर्छ ।

मानसिक उमेरका फरक आयामहरू

मानसिक उमेरलाई बुझ्दा विभिन्न आयामबाट

हेरिनुपर्छ-बौद्धिक आयाममार्फत समस्या समाधान गर्ने क्षमता, निर्णय लिने सोच । भावनात्मक आयाममार्फत आफ्नो र अरूको भावनालाई बुझ्ने र नियन्त्रण गर्ने क्षमता । सामाजिक आयाममार्फत सम्बन्ध बनाउने, संवाद गर्ने र सहानुभूति प्रकट गर्ने क्षमता । आध्यात्मिक आयाममार्फत जीवनको अर्थ, मूल्य र आन्तरिक शान्तिको खोज । यी सबै आयाम मिलेर नै व्यक्तिको मानसिक उमेर र मानसिक स्वास्थ्य सन्तुलित रहन्छ ।

मानसिक स्वास्थ्य र मानसिक उमेर सन्तुलनका उपायहरू

स्वचेतना-आफ्नो भावना, डर र अपेक्षा बुझ्ने प्रयास गर्नु पहिलो उपाय हो । ध्यान र योगमार्फत मनलाई स्थिर र केन्द्रित बनाउने अभ्यास निरन्तर जरुरी छ । साथै, सकारात्मक सोच, असफलतामा पनि सिकाइ खोज्ने दृष्टिकोणको विकास गर्दै

जानुपर्छ । सामाजिक संवादमार्फत परिवार, साथी वा परामर्शदातासँग खुलेर कुरा गर्नु जरुरी हुन्छ । त्यसैगरी, आत्म-अनुशासन, समय व्यवस्थापन, संयम र स्वस्थ बानीको अभ्यास गर्नुपर्छ । आफूसँग भएको सिस र सन्तुलनलाई पढाइ वा कामसँगै कला, संगीत वा प्रकृतिसँग समय बिताउनु पनि महत्त्वपूर्ण पक्ष हो । समस्या भन्नुपर्दा मानसिक स्वास्थ्य केवल रोग नभएको अवस्था होइन, यो सन्तुलन, समभ्कदारी र आत्मविकासको यात्रा हो । हामीले युवाहरूको मानसिक स्वास्थ्य मात्र होइन, मानसिक उमेरको विकास पनि बुझ्नु आवश्यक छ । यदि हामीले विद्यालय, परिवार र समाजमा भावनात्मक साक्षरता र आत्मजागरूकता बढायौं भने युवाहरूले जीवनका चुनौतीलाई दृढ मानसिकतासँग सामना गर्न सक्नेछन् ।

युवामा मानसिक उमेरका असन्तुलनका केही उदाहरण

भावनात्मक अपरिपक्वता जस्तै- सुनिता २२ वर्षकी विश्वविद्यालय जाने विद्यार्थी हुन् । उनको पढाइमा राम्रो क्षमता छ तर सानो असफलतामा उनले आफैँलाई दोष दिन्छन्, रून्छन् र पढाइबाटै टाढा हुन खोजिन्छन् । यसलाई विश्लेषण गरेर हेर्दा उनी शारीरिक रूपमा प्रौढ भए पनि भावनात्मक रूपमा अझै किशोरावस्थामा जस्तै प्रतिक्रिया दिन्छन् । यस्तो मानसिक उमेरको असन्तुलनले आत्मविश्वास घटाउँछ र मानसिक स्वास्थ्यमा असर पार्छ ।

त्यसैगरी निर्णय क्षमताको कमी, जस्तै- राजेश २४ वर्षका छन् र रोजगारी खोज्दै छन् । उनले होरेक केही महिनामा योजना बढल्छन्, कहिले विदेश जाने, कहिले व्यवसाय सुरु गर्ने, कहिले पढाइ थप्ने । हामी बुझ्न सक्छौं, यस्तो निर्णय अस्थिरता मानसिक परिपक्वता नहुँदाको संकेत हो । उनी जीवनका प्राथमिकता र जिम्मेवारीबारे स्थायी सोच विकास गर्न सकेका छैनन् ।

अर्को पक्ष हो, सामाजिक परिपक्वताको कमी, जस्तै- केही युवा साथीहरू सानो मतभेद

वा आलोचनामा तुरुन्तै रिसाउँछन्, बल्क गर्छन् वा सम्बन्ध तोड्छन् । यो व्यवहार सामाजिक परिपक्वता कमजोर भएको संकेत हो । यस्ता युवाहरू संवाद, सहिष्णुता र सहमतिको अभ्यास गर्न सक्दैनन्, जसले सम्बन्ध दिगो र सुमधुर हुन पार्दैन र एक्लोपन बढाउँछ । त्यसैगरी, अत्यधिक आत्मकेन्द्रितता, जस्तै- सुरेश २१ वर्षका छन् । उनलाई आफ्नो इच्छा र सुविधाबाहेक अरूको भावनामा ध्यान दिन कठिन लाग्छ । परिवार वा समूहको हितभन्दा आफ्नै फाइदा हेर्छन् । यसबाट बुझ्न सक्छौं कि मानसिक उमेर अझै आत्ममुग्ध चरणमै अड्किएको छ । यस्तो सोचले दीर्घकालीन सम्बन्ध, सहकार्य र सहानुभूति विकासमा अवरोध पुर्‍याउँछ ।

अर्को महत्त्वपूर्ण पक्ष भनेको डिजिटल निर्भरता र तात्कालिक सन्तुष्टिको चाहना । जस्तै- अञ्जलीलाई सामाजिक सञ्जालमा लाइक्स नआएमा चिन्त दुख्छ, आत्ममूल्य घट्छ र मनोबल कमजोर हुन्छ । यस्तो अवस्था भनेको यो डिजिटल युगको नयाँ मानसिक उमेर समस्या हो । दीर्घ प्रतीक्षा र वास्तविक प्रयासभन्दा तुरुन्त परिणाम चाहने सोचले मानसिक सहनशीलता कमजोर पार्छ । त्यसैगरी, आर्थिक वा पारिवारिक जिम्मेवारी नलिनु, कसैले २५ वर्ष पुगे पनि अझै आफ्ना निर्णयको जिम्मा लिन तयार हुँदैन, सधैँ अभिभावक वा साथीहरूमा निर्भर रहन्छ । यसलाई भावनात्मक र सामाजिक परिपक्वता अभावको संकेत मानिन्छ । यसले आत्मनिर्भरता र जीवन कौशल विकासमा अवरोध गर्छ । समग्रमा भन्नुपर्दा, मानसिक उमेर उमेरका वर्षसँग स्वतः बढ्दैन । यसको विकासका लागि भावनात्मक संवेतता, आत्म-अवलोकन र सामाजिक जिम्मेवारीको अभ्यास आवश्यक छ । युवाहरूको मानसिक स्वास्थ्य सुदृढ बनाउन हामीले विद्यालय, परिवार र समाजमा मानसिक उमेरको विकासलाई पनि समान रूपमा प्राथमिकता दिनु जरुरी छ ।

@gunaraj

शिभाली र प्रदीप च्याम्पियन

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- नेपाल नम्बर एक खेलाडी प्रदीप खड्का र शिभाली गुरुङले होटल मिस्टिक माउन्टेन ग्राउन्ड ओपन टेनिस प्रतियोगिताको सिंगल्स उपाधि शनिबार जितेका छन् ।

महिला फाइनलमा शिभालीले स्वस्तिका विष्टसँग यसअघि बेहोरेको हारको बदला लिइन् । उनले स्वस्तिका विष्टलाई ६-० र ६-२ ले हराइन् । शिभाली यु-१६ सिंगल्सको फाइनलमा स्वस्तिकासँग पराजित भएकी थिइन् । सिनियरमा शिभाली समग्र दोस्रोपटक च्याम्पियन बनेकी हुन् ।

सातदोबाटोस्थित टेनिस कोर्टमा शनिबार प्रदीप पुरुषमा र शिभाली महिलामा च्याम्पियन भएका हुन् । दुवै यस विधामा पहिलोपल्ट च्याम्पियन

भएका हुन् । नेपाल टेनिस संघको सहयोगमा होटल मिस्टिक माउन्टेनद्वारा आयोजित प्रतियोगिताको गत वर्ष पहिलो संस्करणमा पुरुष/महिला सिंगल्स स्पर्धा थिएन । प्रदीपले

पुरुष सिंगल्सको फाइनलमा प्रणव मानन्धरलाई ६-३, २-६ र ६-२ ले हराए । यससँगै प्रदीपले सिंगल्समा करियरको १७औं उपाधि चुमे । डबल्समा उनले ९ उपाधि हात पारेका

छन् । राजवीर प्रधान र निसान श्रेष्ठ तेस्रो भए । महिला फाइनलमा शिभालीले स्वस्तिका विष्टसँग यसअघि बेहोरेको हारको बदला लिइन् ।

उनले स्वस्तिका विष्टलाई ६-० र ६-२ ले हराइन् । शिभाली यु-१६ सिंगल्सको फाइनलमा स्वस्तिकासँग पराजित भएकी थिइन् । सिनियरमा शिभाली समग्र दोस्रोपटक च्याम्पियन बनेकी हुन् । प्रकृति श्रेष्ठ र सुनियर थापा तेस्रो बने । पुरुष/महिला सिंगल्समा पहिलो हुनेले ४० हजार, दोस्रोले २० हजार र तेस्रोले समान पाँच हजार नगद पुरस्कार हात पारे । यु-१२ ब्वाइज सिंगल्समा विश्वविशेष डल्लाकोटी पहिलो भए । उनले फाइनलमा वेदान्त चालिसेलाई ७-५ र ६-४ ले हराए । यसै स्पर्धाको गल्समा सारा पन्त पहिलो भएकी थिइन् । साराले दोहोरो स्वर्ण पदक नै जितेकी थिइन् ।

उनी यु-१४ सिंगल्समा पनि पहिलो भएकी हुन् । साराले फाइनलमा एरा खत्रीलाई ६-२ र ६-० को सोभ्रो सेटमा हराइन् । यु-१४

ब्वाइज सिंगल्समा साङ्गे रोकया सफल भए । उनले फाइनलमा वेदान्तलाई सीधा सेटमा ६-२ र ६-२ ले पन्छ्याउँदै स्वर्ण चुमे । सिंगल्सको यु-८ ब्वाइजमा सर्वज्ञजंग खत्री र गल्समा स्वर्णिमा श्रेष्ठ, यु-९ र यु-१० को ब्वाइजमा कायान चालिसे र गल्समा निर्मित कुँवर तथा यु-१६ ब्वाइज सिंगल्समा दर्शिल श्रेष्ठले पहिलो स्थान हात पारेका थिए । विजेतालाई नेपाल टेनिस संघका अध्यक्ष मनोहरदास मूल र होटल मिस्टिक माउन्टेनका अध्यक्ष बालकृष्ण ध्वजुलगायतले पुरस्कृत गरेका थिए ।

पाँचदिने प्रतियोगिताको पुरुषमा एक सय ३६ र महिलामा ८३ खेलाडी सहभागी थिए । जुनियर टेनिस इन्सिफ्रिष्ट (जेटिआई) को संयोजनमा भएको प्रतियोगिताको कुल पुरस्कार राशि दुई लाख ४२ हजार रुपैयाँ रहेको छ । प्रतियोगितामा विभिन्न १४ स्पर्धामा प्रतिस्पर्धा भएको प्रतियोगिता संयोजक सूर्यभूषण वज्राचार्यले जानकारी दिए ।

भारतमाथि नेपालको यादगार जित

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- राशिद खानको अलराउन्डर प्रदर्शनमा नेपालले हड्कड सिक्सेसमा भारतमाथि फराकिलो जित निकालेको छ ।

मिसन रोड मैदानमा शनिबार भएको बाउल लिगको दोस्रो खेलमा नेपालले भारतमाथि ९२ रनको यादगार जित निकालेको हो । राशिदको अर्धशतमा नेपालले एक सय ३८ रनको चुनौतीपूर्ण लक्ष्य दिएको थियो । जबाफमा भारत ३ ओभरमा ४५ रनमै अलआउट भयो र नेपालले फराकिलो जित निकाल्यो । बलिडमा नेपालका लागि राशिदले उत्कृष्ट प्रदर्शन गरे । एक ओभर बलिड गरेका

राशिदले तीन विकेट लिए । बसिर अहमदले २ र रूपेश सिंहले समान १ विकेट लिए । त्यसअघि भारतले टस जितेर फिर्लड्ड रोजेको थियो । तर, त्यो निर्णय नेपालका लागि सहज बन्यो । नेपालका लागि तीनै ब्याट्रले उत्कृष्ट ब्याटिङ गरे । नेपालले बिना विकेट १ सय ३७ रन जोड्यो । ओपनर राशिदले ५५ बनाए ।

रिटायर्ड हर्ट हुनुअघि राशिदले ६ छक्का र ४ चौका प्रहार गरे । अर्का ओपनर सन्दीप जोराले ४७ र लोकेश बम ३१ मा नटआउट रहे । सन्दीपले १२ बलमा पाँच छक्का र चार चौका तथा लोकेशले सात बलमा चार छक्का र एक

चौका प्रहार गरे । यसअघि बाउल लिगको पहिलो खेलमा नेपाल श्रीलंकासँग तीन विकेटले पराजित भएको थियो । भारतको तर्फबाट दिनेश कार्तिक, स्टुअर्ट बिन्नी र रोबिन उथप्पा जस्ता चर्चित पूर्वीक्रिकेटर खेलेका थिए ।

बाउल लिगमा चार टोली छन् । शीर्ष दुई टोलीले बाउलको फाइनल खेल्नेछ । नेपालले आइतबार संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई) सँग खेल्नेछ । यो खेल जिते फाइनलमा पुग्न नेपालका लागि पर्याप्त बनेछ । शनिबार नै मुख्य प्रतिस्पर्धामा पनि नेपालले दक्षिण अफ्रिकासँग चार विकेटको हार सामना गरेको थियो ।

हैरान्सलाई सफलता

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- हैरान्स क्लबले एफा प्रेसिडेन्ट लिगमा शनिबार टाइगर्स टिममाथि ५-२ को सानदार जित निकालेको छ ।

एफा प्रेसिडेन्ट लिगमा शनिबार भएको खेलमा मकवानपुरको हेटौडास्थित गौरिटार रंगशालामा सम्पन्न समूह 'बी' को खेलमा हैरान्सलाई जित दिलाउन रोशन डोङले दुई तथा समीराज थोक र विश्व लिम्बूले समान एक गोल गरे । टाइगर्सका लागि विशेष लामाले दुई गोल गरे । प्रतियोगितामा हैरान्सको यो पहिलो जित हो । यसअघि आफ्नो पहिलो खेलमा हैरान्सले काँक्रे बिहार युथ क्लबसँग ३-२ को

हार बेहोरेको थियो । आफ्नो पहिलो खेलमा गाईघाट फुटबल क्लबलाई २-१ ले हराएको टाइगर्स हैरान्ससामू निरीह देखियो । शनिबार दिनको पहिलो खेलमा काँक्रे बिहारले नव जन जागृति युवा क्लबसँग १-१ को बराबरी खेल्यो ।

हेटौडास्थित गौरिटार रंगशालामा नै भएको खेलमा काँक्रे बिहारले अग्रतालाई जोगाउन सकेन । खेलको ३८औं मिनेटमा कप्तान आशिष चापगाइँले काँक्रे बिहारलाई अग्रता दिलाएका थिए । तर, पहिलो हाफको इन्जुरी समयमै नव जन जागृति खेलमा फर्कियो । रुजन न्यौपानेले स्कोसीट्या आफ्नो नाम लेखाए । यो नतिजासँगै समूह ‘

बी'मा काँक्रे बिहारले दुई खेलमा चार अंक जोडेको छ । यसअघि आफ्नो पहिलो खेलमा काँक्रे बिहारले हैरान्स क्लबमाथि ३-२ को रोमाञ्चक जित हासिल गरेको थियो ।

नव जन जागृति युवा क्लबको यो पहिलो खेल हो । यो नतिजासँगै समूह 'बी' मा काँक्रे बिहारले दुई खेलमा चार अंक जोडेको छ । नव जन जागृति युवा क्लबको यो पहिलो खेल हो । प्रतियोगिताको पाँचौं दिन आइतबार समूह 'ए' का दुई खेल हुनेछन् । पहिलो खेलमा जन जागृति युवा क्लबले लालिगुराँस एसोसिएसन क्लबसँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ । दोस्रो खेलमा डेउराली युथ क्लबले विजयी स्पोर्ट्स क्लबसँग खेल्नेछ ।

विशाल र मारिजे पहिलो

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- केभिआर समिट च्यालेन्ज तेस्रो संस्करणको दोस्रो चरणमा पुरुषतर्फ नेपालका विशाल राई र महिलामा नेदरल्यान्ड्सकी मारिजे गुवर्टसन पहिलो भएका छन् ।

ट्रेलमान्डु नेपालको आयोजनामा शनिबार सम्पन्न २१ किलोमिटरको रेसतर्फ पुरुषमा चिजेता विशालले दुई घन्टा ३१ मिनेट समय लगाए । नेपालकै वीरेन्द्र पाण्डे र युगल राई दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहे । वीरेन्द्रले दुई घन्टा ४२ मिनेट र युगलले तीन घन्टा ३७ मिनेटमा दौड पूरा गरे । महिलामा मारिजेले तीन घन्टा ३७ मिनेट समयसहित दौड पूरा गरिन् । स्कटल्यान्डकी जर्जिया टिन्डलेले (४ चार घन्टा ७ मिनेट ५० सेकेन्ड) दोस्रो र फिनल्यान्डकी सोन्या मुइतरा (चार घन्टा ९ मिनेट ५१ सेकेन्ड) तेस्रो स्थानमा रहे । दौड स्युचाटारबाट सुरु भएर गुर्जे भञ्ज्याङ, शिवरी पिक्, डाँडागाउँ, गुर्जे भञ्ज्याङ हुँदै सूर्यचौरमा सम्पन्न भएको थियो । ट्रेल रनिङमा नयाँ सहभागीहरूका लागि सात किलोमिटरको फन रन/हाइक पनि राखिएको थियो ।

सो दौडमा पुरुषतर्फ ह्याथिभर गोन्जालेज मोटा (एक घन्टा १० मिनेट) पहिलो, लविन गुरुङ (एक घन्टा ११ मिनेट) दोस्रो र समीर कार्की (एक घन्टा १२ मिनेट) तेस्रो भए । महिलामा अनिमा शेर्पा (एक घन्टा २८ मिनेट) पहिलो, फिलथोर माउन्टजोय (एक घन्टा ३० मिनेट) दोस्रो र आमानडाङन फेमी (एक घन्टा ३४ मिनेट) ले तेस्रो स्थान प्राप्त गरे । केभिरआर समिट च्यालेन्समा पाँच चरण हुनेछ ।

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- एएफसी एसियन कप छनोट र एक मैत्रीपूर्ण खेलका लागि गोलाकपर किरण चेम्जोङको कप्तानीमा नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टोलीको घोषणा भएको छ । मुख्य प्रशिक्षक हरि खड्काले मलेसियासँगको एसियन कप छनोट र बंगलादेशसँगको अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलका लागि २३ सदस्यीय नेपाली टोली घोषणा गरेका हुन् । सेन्ट्रल मिडफिल्डर दीपेश गुरुङले पहिलो पटक राष्ट्रिय टोलीमा स्थान बनाएका छन् । अष्ट्याफिड मिडफिल्डर आदित्य शाक्यले पनि पुनरागमन गरेका छन् । नेपालका लागि सर्वाधिक अन्तर्राष्ट्रिय गोलकर्तासमेत रहेका हरिले पहिलोपल्ट पुरुष राष्ट्रिय टोलीको जिम्मेवारी समालेका हुन् । उनै हरिले एक जना नयाँ खेलाडीलाई अवसर दिँदा अधिकांश पुरानै अनुहार निरन्तरता दिएका छन् । नेपाली टोलीबाट विमल पाण्डे र अष्ट्याफिड मिडफिल्डर कृतिशरल छुन्जु बाहिरिएका छन् ।

गत सेप्टेम्बरमा घरेलु भूमिमा बंगलादेशविरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलमा आदित्यले राष्ट्रिय टोलीबाट खेलेका थिए । निवर्तमान मुख्य प्रशिक्षक म्याट रसले एसियन कप छनोटअन्तर्गत भियतनामविरुद्धको दुवै लेगमा भने आदित्यलाई नेपाली टोलीमा राखेनन् । म्याट रसले गत कात्तिक १३ गते नै नेपाली टोलीको मुख्य प्रशिक्षकबाट राजीनामा दिएका थिए । त्यससँगै अखिल नेपाल फुटबल संघ

मुख्य प्रशिक्षक हरि खड्काले मलेसियासँगको एसियन कप छनोट र बंगलादेशसँगको अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलका लागि २३ सदस्यीय नेपाली टोली घोषणा गरेका हुन् । सेन्ट्रल मिडफिल्डर दीपेश गुरुङले पहिलो पटक राष्ट्रिय टोलीमा स्थान बनाएका छन् ।

(एफा) ले पूर्वपाष्ट्रिय खेलाडी हरि खड्कालाई उक्त जिम्मेवारी सुम्पिएको हो । तीन दिनको प्रारम्भक खुला छनोटपछि उनले १२ खेलाडीलाई बाहिर राख्दै अन्तिम टोली तयार पारेका छन् । उक्त टोलीमा नेपाली यु-२३ टोलीबाट प्रतिनिधित्व गरेका उदीयमान मिडफिल्डर दीपेशलाई अवसर दिएका छन् ।

दीपेशले गत सेप्टेम्बरमा मात्र ताजकिस्तानमा सम्पन्न यु-२३ एसियन कप छनोटमा खेलेका थिए । नेपाली टोलीको मिडफिल्डमा दीपेशसँगै

लाकेन लिम्बू, रोहन कार्की, मणिकुमार लामा, एरिका बिष्ट, मनीष डाँगी, योगेश गुरुङ, कुशल देउबा तथा डिफेन्डरमा अनन्त तामाङ, सनिष श्रेष्ठ, सुमित श्रेष्ठ, सुमन श्रेष्ठ, अभिशेक लिम्बू र रोहित चन्द छन् । नेपालको अग्रपंक्तिमा अञ्जन बिष्ट, आयुस घलान, जितेस्पीजंग कार्की, सुवास बम ठकुरी र दिनेश हेन्जनले समाल्नेछन् । अञ्जन प्रशिक्षक हरिसँगै नेपालका लागि सर्वाधिक अन्तर्राष्ट्रिय गोल गर्ने सूचीमा शीर्ष स्थानमा रहेका स्ट्राइकर हुन् ।

नेपाली टोलीको तीन गोलकिपरमा कप्तान किरणसँगै दीप कार्की र विशाल सुनार छन् । आगामी नोभेम्बर १३ तारिखमा नेपालले बंगलादेशसँग मैत्रीपूर्ण खेल खेल्ने तालिका छ । त्यसको पाँच दिनपछि नेपालले छनोट प्रतियोगितामा मलेसियासँग खेल्नेछ । एसियन कपमा छनोट हुने समीकरणबाट बाहिरिसकेको नेपालले एसियन कप छनोटमा दुई खेल खेल्न बाँकी छ । पछिल्ला चार खेलमा नेपालले सबैमा हार बेहोरेको थियो ।

टिआइए ‘ए’ को दोहोरो जित

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- आयोजक तुङ्गाराम इन्टरनेसनल एकेडेमी (टिआइए) 'ए' ले १७औं टिआइए कप अन्तरविद्यालय बास्केटबल प्रतियोगिताको ब्वाइजमा शनिबार दोहोरो जित हात पारेको छ ।

हातीगोडास्थित घरेलु कोर्टमा टिआइए 'ए' ले दुर्गा भवानीलाई ५१-३२ ले पहिलो जित निकाल्यो । विजेता टोलीका लागि सुमन नगरकोटीले १९ अंक जोडे । अर्को खेलमा पनि टिआइए 'ए' ले हिमरश्मिलाई ४७-३२ ले हराउँदै दोस्रो सफलता पाएको हो । विजयी

टिमका लागि रोशन नगरकोटीले २२ स्कोर गरे । ब्वाइजमै विल्सन एकेडेमीले गिनल्यान्डलाई ५७-३७ र बिएमएसिले टिआइए 'बी' लाई ३३-२२ ले हराए । विल्सनका रेहान डंगोलले १६ तथा बिएमएसिका आलोक कार्कीले १० अंक बढुले ।

गल्समा हिमरश्मिले टिआइए 'ए' लाई १४-८ तथा बसुन्धरा नेसनल एकेडेमी (बिएनए) ले टिआइए 'बी' लाई १७-१० ले पन्छाए । हिमरश्मिको पूर्णमा कार्कीले ८ र बिएनएकी प्रेमिकाले ११ अंक जोडे ।

पुष्पसदनको विजयी सुरुआत

काठमाडौं, कात्तिक २२ (नागरिक)- आयोजक पुष्पसदन आवासीय माध्यमिक विद्यालयले चौथो पुष्पसदन कप उपत्यकाव्यापी अन्तरविद्यालय बास्केटबल प्रतियोगिताको सिनियर ब्वाइजमा विजयी सुरुआत गरेको छ ।

कीर्तिपुरस्थित घरेलु कोर्टमा पुष्पसदनले शनिबार एभिएमलाई ४०-१० ले सहजै हराउँदै सुखद सुरुआत गरेको हो । पुष्पसदनका सम्राट लामाले १९ अंक जोडे । सिनियर ब्वाइजमै बाघभैरव, राराहिल र मगसले पनि विजयी यात्रा सुरु गरे । बाघभैरवले गिन भलेजलाई १५-९ ले हरायो । बाघभैरवका लागि रोहनले १२ स्कोर गरे । राराहिलले क्रिएटिभलाई ३२-९ र मगसले लिटिल एन्जल्स (एलए) लाई ४१-२९ ले हराए । राराहिलका ओवेश भुसालले ६ र मगसका

सिमोन रम्जालीले १२ अंक बढुले । प्रतियोगिताको पुष्पसदनका संस्थापक एवं निर्देशक महेश श्रेष्ठले निर्णायकलाई बल हस्तान्तरण गरी उद्घाटन गरेका थिए । प्रतियोगितामा तीन विधामा विभिन्न विद्यालयका ५१ टोलीले प्रतिस्पर्धा गरिरहेका छन् । सिनियर ब्वाइजमा १९, जुनियर ब्वाइजमा सात र गल्समा २५ टिम सहभागी छन् । गल्सको प्रतिस्पर्धा श्री बाइ श्री दाँचामा हुनेछ ।

